

Voorjaarsnota Duiven 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Programma 1 Bestuur	5
Programma 2 Maatschappij	17
Programma 3 Omgeving	33
Totalen	55
Bijlage: Investeringskredieten	59

Inleiding

Hierbij biedt het college u de Voorjaarsnota aan. Met deze nota geven we inzicht over de ontwikkelingen in 2021 en schetsen we welke wensen er zijn voor nieuw beleid en welke aanpassingen er nodig zijn in meerjarig perspectief over de jaren 2022, 2023, 2024 en 2025.

Deze voorjaarsnota is opgesteld op het moment dat de meest ingrijpende maatregelen die ingesteld waren om het coronavirus terug te dringen, aanzienlijk worden versoepeld. Er lijkt een einde te komen aan de lockdown en er kunnen versneld stappen gezet worden naar een tijdperk na Corona.

Het college ziet voor de korte termijn een uitdaging om samen met onze inwoners, bedrijven, en verenigingen te gaan werken aan herstel op drie belangrijke vlakken. Naast gezondheid en economie is dat de sociale component waar de gevolgen van de afgelopen periode aanzienlijk zijn. De uitdagingen die er liggen op deze drie vlakken zijn behoorlijk maar de veerkracht en flexibiliteit die we gezien hebben in de Duivense samenleving geven het college het vertrouwen dat spoedig herstel mogelijk is. Zeker als we dat **samen** gaan vormgeven in de rest van 2021 en de jaren erna.

Flexibiliteit en veerkracht maar vooral ook de kracht om door te zetten zien we bij inwoners, verenigingen, onderwijs, maatschappelijke organisaties, bedrijven en onze organisatie. Ook bij het werken aan herstel kunnen en willen we op deze sterke punten voortbouwen en waar mogelijk deze kracht vergroten. Extra aandacht zullen we daarbij hebben voor die situaties waar de inwoner, de vereniging of het bedrijf specifieke steun nodig heeft om de weer zo normaal mogelijk mee te kunnen doen. Waar sprake lijkt van een vergroting van de tweedeling gaan we ervoor om deze zoveel mogelijk te verkleinen.

Geluk (of welbevinden) van onze inwoners is voor ons een belangrijke richtinggever. De inwoners geven het leven in de Liemers een hoog cijfer (bij geluksonderzoek de Liemers geven mannen hun leven een 8,01 en vrouwen een 7,59). De gevolgen van de maatregelen die genomen zijn om Corona te bestrijden zijn hier niet in verwerkt en daar hebben we op dit moment ook nog geen helder en definitief beeld van.

Het college beseft dat de invloed van de gemeente op het geluk van onze inwoners soms beperkt is maar wil daar waar dat kan wel het verschil maken. Bij te maken keuzes en oplossingen kijken naar wat het besluit betekent voor de geluksbeleving van onze inwoners. Het behouden of weer bereiken van het eerder gegeven hoge cijfer is van belang maar meer nog; hoe kunnen we die groep inwoners die hun welbevinden een onvoldoende geven gelukkiger maken.

In de drie programma's in deze voorjaarsnota is opgenomen hoe die programma's bijdragen aan het streven naar geluk voor onze inwoners. Het college gaat graag met de gemeenteraad het gesprek aan over maximaal geluk voor onze inwoners als belangrijkste doelstelling van ons beleid.

In de komende begroting staan we voor de opgave om vanaf 2023 de jaarschijven sluitend te hebben om zodoende niet onder preventief toezicht van de Provincie te komen. Daarom zullen we vooral structureel op de centen moeten letten een duurzaam financieel beleid moeten blijven voeren. Door een aantal tijdelijke ontwikkelingen af te dekken door de vorming van een reserve lossen we dit probleem op. Als de toezegging vanuit het Rijk voor extra middelen voor Jeugdzorg wordt doorgevoerd kunnen we de toekomst ook weer hoopvol tegemoet zien. Al blijft het ook nog de vraag of een nieuw kabinet ook met extra middelen voor het Klimaatbeleid en de Wmo gaat komen.

Er zijn belangrijke stappen gezet op het vlak van de omgevingswet. Er zijn keuzes gemaakt over de onderwijshuisvesting. Met de woningbouw zetten we in op de juiste woning voor de juiste doelgroep op de juiste plaats en op het juiste tijdstip. Onze financiële basis is op orde. We werken verder aan de omgevingsvisie en het transformeren van het sociaal domein en geven de Regionale Sociale Dienst de ruimte om nog beter invulling te geven aan de participatiewet en onze inwoners te helpen aan passend werk als ze dat even niet hebben. De samenwerking in de Liemers gaan we voortzetten onder andere door de Liemerse ambassade. In de Groene Metropool regio pakken we onze rol en werken we samen met de andere gemeentes aan de uitdagingen voor de toekomst.

Circulaire economie zal ook de komende jaren veel aandacht van ons vragen en krijgen. Het is ons gelukt om veel grond te verkopen op onze bedrijventerreinen. Door nieuwe bedrijven aan te trekken of ruimte te bieden aan uitbreiding voor bedrijven op onze bedrijfsterreinen. We blijven streven naar optimale invulling van deze terreinen. Streven naar: Goed wonen, goed werken, goed leven in de Liemers. Met daarbij aandacht voor onze leefomgeving en de biodiversiteit.

Dit is de laatste voorjaarsnota van deze collegeperiode. Met ruimte en vertrouwen hebben we samen met u als gemeenteraad gewerkt aan het realiseren van de ambities van onze gemeente. Met trots en enthousiasme constateren we dat veel is gerealiseerd van wat we wilden bereiken. Keuzes tot bijstelling van beleid of voorstellen voor nieuwe ambities treft u in deze voorjaarsnota aan.

Vanaf maart 2020 werd er veel gevraagd van ieders veerkracht en flexibiliteit. Dat het gelukt is om door een aangepaste werkwijze, begrip en soms aanpassen van het tempo toch veel te bereiken geeft het college veel vertrouwen. Vertrouwen dat het ook gaat lukken om met kracht en energie te werken aan herstel van onze Duivense samenleving. Ook nu door niet te kijken wat niet kan maar te kijken wat wel kan of welke andere oplossing mogelijk is.

Het uitspreken van onze waardering voor de ambtelijke organisatie 1-stroom en de verbonden partijen die voor onze gemeente werken, is daarbij op zijn plaats. Waardering voor de veerkracht, inzet en flexibiliteit van de medewerkers. De aanpassingen in de organisatie die nu voor ons liggen zullen ervoor zorgen dat we ook de komende jaren kunnen blijven vertrouwen op onze organisatie om de samenleving en de leefomgeving in onze gemeente te onderhouden of te verbeteren.

Een samenleving waarin we elkaar weer echt spreken en ontmoeten waar we “gewoon” naar school of werk kunnen gaan of naar toneel, muziekvereniging of sporten. Extra aandacht zal er daarbij zijn voor herstel van **iedereen** zodat al onze inwoners daadwerkelijk deel kunnen nemen aan die samenleving.

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat willen we bereiken?

Hoger doel: bijdragen aan het geluk van de inwoners

De gemeente is er voor de inwoners. Ons hogere doel is dan ook dat wij bewust en doelgericht een bijdrage willen leveren aan het geluk van de inwoners van gemeente Duiven. Daar dragen we graag aan bij met dit programma en programmadoel.

Het hebben van vertrouwen in de overheid draagt bij aan het geluk van de inwoners. Wij willen bijdragen aan het vergroten van dat vertrouwen door focus en aandacht te hebben voor laagdrempelige en vlotte dienstverlening, laagdrempelige en vlotte contacten, laagdrempelige en vlotte communicatie en aandacht te hebben voor het nakomen van afspraken. Door inwoners actief te betrekken bij het vormgeven van hun eigen (veilige) leefomgeving, versterken we de onderlinge verbinding en leefbaarheid in wijk en dorp. En ook deze betrokkenheid en verbinding draagt in belangrijke mate bij aan het geluk van onze inwoners.

Programmadoel

Wij zijn een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Externe ontwikkelingen

- Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet Open overheid", de "Wet modernisering elektronisch bestuur", de "Wet digitale overheid" en het "Besluit digitale toegankelijkheid" nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken. We zorgen ervoor dat we zoveel mogelijk aanhaken bij landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden.
- Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Zo zijn steeds meer gemeenten met de burgerbegroting aan het experimenteren. Ook het Right to Challenge is een ontwikkeling die je steeds meer ziet bij gemeenten. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot een grotere burgerbetrokkenheid bij de lokale politiek.

1.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2021 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2021, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd.

Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg

In de begroting van het streekarchivariaat is een aantal ontwikkelingen opgenomen die meer geld gaan kosten. De bijdragen van de deelnemende gemeenten stijgen hierdoor. De bijdrage van Duiven stijgt in 2021 structureel met € 7.000 (van € 48.000 naar € 55.000). Naar verwachting zullen de kosten in verband met de wettelijk verplichte aansluiting op een e-depot (digitale archiefbewaarplaats) nog verder stijgen en zal er vanuit de gemeente ook een personele inzet zijn. Op dit moment is het onderzoek in een verkennende fase en is het nog onduidelijk wat de omvang van het bedrag zal zijn.

Basisregistratie persoonsgegevens

Er is een terugloop van de aanvraag van Verklaringen Omtrent goed Gedrag. Structureel worden er 200 verklaringen minder aangevraagd. Dit levert een voordeel op van € 6.770 voor de aanschaf bij het rijk van 200 VOG's. Een nadeel voor de leges opbrengst van € 9.126. Voor beide gaan we uit van een structureel patroon.

Bijdrage VGGM

De bijdrage aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) voor het onderdeel Brandweer/Bevolkingszorg over 2021 komt uit op € 881.768. Geraamd was een bedrag

van € 866.000. Er mag over 2021 een bedrag van € 15.768 worden bijgeraamd.

Vanaf het begrotingsjaar 2022 gaat de nieuwe verdeelsleutel in voor de verdeling van de regionale brandweerkosten. Voor de gemeente Duiven betekent dat een verhoging van de brandweerbijdrage in de komende jaren. In 2022 is de bijdrage voorzien op € 970.000 voor de brandweer en € 24.000 voor bevolkingszorg. Samen € 994.000. Over 2022 dient een bijraming te gebeuren van € 128.000.

Voor de jaren erna zijn de bijramingen als volgt:

2023: € 304.000 (naar € 1.160.000, incl Bevolkingszorg)

2024: € 346.000 (naar € 1.202.000, incl Bevolkingszorg)

2025 en verder: € 473.000 (naar € 1.329.000, incl Bevolkingszorg)

Bijdrage 1stroom

In de begroting van 1stroom 2022-2025 zijn reeds de volgende kosten verwerkt. Voor 2022 is een gedragsdeskundige geraamd voor € 68.850, een kostenstijging van de RID voor een bedrag van € 83.970, het juist rammen van de kosten voor de gemeentevoertuigen voor € 106.000 en het bijramen van de kosten onderhoud software voor een bedrag van € 68.030. Daarnaast zijn er allerlei besparingen verwerkt in de begroting 1Stroom. Voor 2024 en 2025 zijn de gevolgen van inflatiecorrectie meegenomen voor de salarissen. Per saldo resulteert dit in een nadeel van:

2022 € 179.462

2023 € 202.511

2024 € 296.730

2025 € 494.730

Dividend Alliander

Alliander NV heeft in haar aandeelhoudersvergadering aangegeven dat er minder dividend uitgekeerd gaat worden. Voor 2021 is er een bedrag ontvangen van € 104.000. Voor 2021 betekent dit een nadeel van € 21.000 vanwege de verhoogde tarieven van TenneT en de effecten van Corona. Op de lange termijn heeft Alliander te maken met fors hogere investeringen in het kader van de energietransitie. Daardoor is het nodig de raming van te ontvangen dividend Alliander bij te stellen. Dat levert vanaf 2022 een structureel nadeel op van € 25.000 omdat er uitgegaan wordt van € 0,66 per aandeel. De gemeente Duiven heeft 151.801 aandelen Alliander.

Kapitaallasten Grondexploitatie

In de begroting 2021 is rekening gehouden met een boekwaarde van de grondexploitatie van € 30.800.000. In de net vastgestelde jaarrekening blijkt de werkelijke boekwaarde per 1-1-2021 € 26.206.000. Er wordt tegen een percentage van 1,04% rente voorcalculatorisch doorberekend aan de complexen van de grondexploitatie. Voor de kapitaallasten betekent dit een verlies van € 47.628. De boekwaarden van de grondexploitatie worden budgettair neutraal in de begroting verwerkt. Deze mutatie is incidenteel.

Deel opbrengsten snippergroen aanwenden voor herinrichten teruggekregen gronden

Nu de aanpak van snippergroen is ingezet zal er naar verwachting jaarlijks meer verkoop van stukjes gemeentegrond plaatsvinden. Hierdoor zal de opbrengst gaan stijgen. De situatie is ook dat er een aantal stukjes grond wordt teruggekregen wat voor de gemeente betekent dat deze opnieuw ingericht moeten worden. De verwachte meeropbrengsten bedragen jaarlijks € 15.000 en dit bedrag zal worden ingezet voor herinrichting van de teruggekregen gronden. Dus per saldo budgettair neutraal.

Algemene Uitkering

Het is dit jaar gelukt de meicirculaire 2021 door te rekenen voordat de Voorjaarsnota wordt vastgesteld. Aanvankelijk zou de circulaire de vertaling van het nieuwe verdeelstelsel van het Gemeentefonds geven. Dat is echter een jaar doorgeschoven. De accressen in deze circulaire

worden naar beneden bijgesteld. Dat komt door de lagere loon- en prijsontwikkeling dan eerder aangenomen. Vanaf 2023 is het accres neerwaarts bijgesteld als gevolg van lagere rentelasten en EU-afdrachten. In de circulaire worden de inflatiecijfers voor de komende jaren bijgesteld. Verder worden er nog een aantal Corona gelden andere extra gelden toegekend die we budgettair neutraal in onze ramingen opnemen. Omdat duidelijk is dat we in 2021 geen extra gelden gaan ontvangen voor vergoeding abonnementstarieven en Klimaatgelden corrigeren we hier de daarvoor opgenomen stelpost voor dat jaar. Voor de overige jaren gaan we er nog steeds vanuit dat we hiervoor extra gelden gaan ontvangen.

	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo meicirculaire 2021	1.862.342	761.164	609.024	534.589	505.272
Claims abonnementsgelden en Klimaatgelden	-285.000				
Stelpost prijsstijging	30.000	40.000	10.000	0	-10.000
Budgettair neutraal	-1.299.689	-517.623	-544.217	-547.393	-549.240
Gevolg meicirculaire 2021	307.653	283.541	74.807	-12.804	-53.968

De recente uitspraak in de arbitragezaak van de gemeenten tegen het Rijk over extra gelden voor Jeugdzorg is nog niet verwerkt in deze circulaire. Zodra duidelijk is wat de toezegging van € 1,3 miljard aan extra gelden voor Duiven betekent zullen wij u hierover informeren. We verwachten dat het Rijk voor het zomerreces met duidelijkheid zal komen.

1.3 Investeringskredieten

Live streamen gemeenteraad na Corona

Door de pandemie heeft ook in de gemeente Duiven het digitaal vergaderen noodgedwongen zijn intrede gedaan. Wat begon met de nodige haperingen en technische uitdagingen is er nu sprake van een goed werkend systeem met de nodige technische ondersteuning. Bijkomend voordeel van het digitaal vergaderen is dat de politieke avonden en raadsavonden live uitgezonden worden via internet. Hierdoor zijn deze op een laagdrempelige manier te volgen voor onze inwoners en andere geïnteresseerden. Hiervan wordt dan ook, afhankelijk van de aan de orde zijnde onderwerpen, in meer of mindere mate gebruik van gemaakt. In het kader van het meer betrekken van de inwoners bij de politiek is het gewenst de politieke avonden en raadsavonden ook na de pandemie (als er weer fysiek vergadert gaat worden) uit te blijven zenden. Om dit mogelijk te maken dient een camerasysteem aangeschaft te worden. Het audio systeem van Duiven is al toegepast op en voorbereid op video vergaderen. De kosten voor het camerasysteem bedragen circa € 35.000 eenmalig (af te schrijven in 10 jaar à € 3.500/jaar). Hierboven op komen € 7.000 jaarlijks/structureel voor het uitzenden en beschikbaar stellen van de videobestanden. Het Seniorenconvent heeft unaniem ingestemd met deze uitvoering. Mogelijk wordt tot de zomer nog digitaal vergaderd via Microsoft Teams en kan na de zomer worden overgestapt op fysiek vergaderen met een live camera stream. In 2021 totaal levert dit een nadeel op van € 3.500 (de helft van de jaarlijkse kosten. Voor 2022 en verder is het structurele nadeel € 10.500.

Devices nieuwe raadsperiode

De nieuwe gemeenteraad per 2022 stopt met het gebruik van Ipads en zal overstappen op Windows devices. De redenen hiervoor zijn:

1. De RID ondersteunt raadsleden (nieuwe SLA) en is thuis/specialist in Windows, niet in IOS/Apple.
2. Raadsleden hebben nu (als gevolg van/dankzij de keuze voor Microsoft Teams) allemaal een Office365 licentie; dit werkt het beste op een Windows device.
3. De toetsenborden van de Ipads hebben we veelvuldig moeten vervangen en zijn een heuse kostenpost.

4. Ooit werd voor Ipads gekozen omdat IBABS hier goed op ingericht was. Inmiddels is de webbased versie van IBABS perfect. Veel raadsleden hebben die weg nu ook gevonden om tegelijkertijd te kunnen 'teamen' en de stukken te kunnen raadplegen.

5. Tijdens de implementatie van Microsoft Teams was 85% van de hulp/tijd nodig voor gebruikers met Ipads. We hebben definitief gekozen voor Teams en op Windows devices werkt dat kennelijk veel meer intuïtief dan binnen IOS (o.a. omdat Apple een Microsoft Teams link probeert te openen met Safari die vervolgens meldt dat het niet werkt).

6. De overstap van Ipads naar Windows laptops is mede ingegeven door de input van diverse raadsleden.

7. Digitaal vergaderen werkt veel prettiger op een groter scherm.

De kosten voor de nieuwe devices bedragen ongeveer € 35.000. Dat levert voor de jaren 2022 tot en met 2025 een kapitaallast op van € 8.750.

Realiseren van een koeling in de nevenruimten van de Gemeentewerf

Het huidige luchtverversingssysteem voldoet zomers (het aantal warme dagen neemt toe) niet om de ruimten gekoeld te krijgen. Voor de collega's van Beheer Buiten is het in de zomer niet (goed) werkbaar. Het is gewenst om het huidige systeem te vervangen door een airco-systeem voor zowel de kantine als de kantoorruimten in de gemeentewerf. De kosten voor de aanschaf van een airco-systeem bedragen € 15.000. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen € 750.

1.4 Wat gaan we daar voor doen?

A. "Krachtige overheid": Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge
Doel	Het experimenteren met en invoeren van nieuwe vormen van lokale democratie heeft onder andere als doel om de energie en de participatiekracht die er is in de samenleving positief te benutten en in te zetten voor het verbeteren van de leefbaarheid in Duiven en de dorpen en het vergroten van het vertrouwen tussen burgers en het bestuur.
Toelichting	In 2020 is besloten het onderwerp Burgerbegroting niet langer als speerpunt in de meerjarenbegroting op te nemen en geen nieuwe experimenten met de Burgerbegroting op te starten. In 2020 is eveneens besloten om in 2021 te gaan experimenteren met het nieuwe Uitdaagrecht en dit op te nemen als speerpunt in de begroting. Het landelijke besluit tot de invoering van de Wet versterking participatie op decentraal niveau wordt vooralsnog eind 2021 / begin 2022 verwacht. Om in onze gemeente aan het 'uitdaagrecht' handen en voeten te kunnen geven zullen de kaders hiervoor in een bij deze wet behorende Participatieverordening opgenomen moeten worden. Het jaar 2021 wordt benut als jaar om te experimenteren met het uitdaagrecht. De ervaringen die we hiermee op doen geven input voor de eind 2021 op te stellen Participatieverordening en de mogelijke invoering van het Uitdaagrecht in 2022.
Risico's	Het instrument Right to Challenge is complex. Een deel van de complexiteit zit in het feit dat bij vrijwel iedere challenge meerdere afdelingen betrokken zijn. Vanaf het begin moeten de juiste afdelingen en personen erbij betrokken worden om geen verkeerde verwachtingen tussen de gemeente en de challengers te wekken. Ook bestaat het risico dat challengers afhaken omdat er meer bij komt kijken dan zij op het eerste gezicht hadden verwacht. Het is van belang dat er voldoende ondersteuning en begeleiding wordt aangeboden in de aanloopfase.
Planning	Uitvoeren experiment in 2021/opstellen Participatieverordening 2e helft 2021.

1.A.1	Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge
Financiën	Voor het invoeren van het Uitdaagrecht vragen wij een uitvoeringsbudget van € 15.000 in 2022. Dit bedrag is vooral bedoeld om de aanloopfase goed te faciliteren en waar nodig nog deskundigheid en expertise te kunnen inkopen. We stellen voor dit bedrag te dekken uit de Bestemmingsreserve Democratische Vernieuwingen.
Participatie	Dit speerpunt is bij uitstek gericht op participatieve trajecten en het verder brengen van ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. De gemeente geeft meer verantwoordelijkheid aan de samenleving en de samenleving pakt deze verantwoordelijkheid actief op. De thema's duurzaamheid, omgevingswet en woningbouw bieden volop kansen voor experimenten met het uitdaagrecht.
1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Toelichting	<p>Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.</p> <p>In het voorjaar van 2021 is de Opgave-agenda 2022 van de Groene Metropoolregio gepresenteerd. Een ambitieuze agenda die is opgebouwd uit een 5-tal opgaven, onderling met elkaar verbonden. Een analyse op de agenda leert ons dat het hierbij onder andere gaat om kennisdeling en het verzamelen van data welke verspreid bij de deelnemende gemeenten aanwezig is. Maar ook het gezamenlijk regionaal oppakken van gemeentegrens overschrijdende onderwerpen, zoals de RES en Woondeal. Onderwerpen waarbij de regionale samenwerking nu al haar vruchten afwerpt en een bewezen nut heeft.</p> <p>Met de agenda komt ook de vraag om financiering kijken. Geen opgave kan zonder geld en het meedoen aan de agenda, maar eigenlijk; regionale samenwerking, kost nu eenmaal geld. Er wordt hierbij een forse input gevraagd van de deelnemende gemeenten. De totale investeringsagenda betreft € 3.405.000 voor 2022.</p>
Risico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Planning	Op 8 december 2020 heeft de besluitvorming plaats gevonden voor de versterkte Gemeenschappelijke regeling 'Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen'. Tevens is besloten het Gemeenschappelijke orgaan 'Regio Arnhem-Nijmegen' op te heffen. Het proces om de komen tot de nieuwe Gemeenschappelijke regeling heeft een groot deel van 2020 in beslag genomen met betrekking tot dit onderwerp. In 2021 zal deze Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen verder worden vormgegeven met onder andere een opgavegerichte agenda.

1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen																																				
Financiën	<p>Bij de financiering van de regionale samenwerking wordt onderscheid gemaakt tussen de bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de samenwerking, die door alle deelnemende gemeenten wordt betaald naar rato van inwonertal (de basisfinanciering), de financiering per opgave door de gemeenten die aan een opgave deelnemen (de opgavenfinanciering) en de bijdrage aan The Economic Board.</p> <p>Gedeputeerden van de Provincie Gelderland zijn voornemens om Provinciale Staten te vragen financieel bij te dragen met een bedrag van € 1.200.000, gelijk verdeeld over 2021 en 2022, wanneer de regiogemeenten langjarig instemmen met de nieuwe samenwerking (en de inwonerbijdrage opnemen in de meerjarenprogrammabegroting). Duiven heeft met het voorstel ingestemd.</p> <p>Wat betekent dit?</p> <p>In de meerjarenbegroting is tot op heden rekening gehouden met € 0,88 voor de regio Arnhem-Nijmegen en € 1 voor Stichting The Economic Board. In onderstaand schema is opgenomen wat de kosten de aankomende jaren zijn:</p>																																				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="367 728 654 817">Regio Arnhem-Nijmegen</th> <th data-bbox="654 728 829 817">Gemeente</th> <th data-bbox="829 728 957 817">Provincie</th> <th data-bbox="957 728 1061 817">Totaal</th> <th data-bbox="1061 728 1244 817">Inwoners (1-1-'20)</th> <th data-bbox="1244 728 1428 817">Meerkosten t.o.v. huidig</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>25.067</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>0,88</td> <td></td> <td>0,88</td> <td>€ 22.059</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>1,73 (0,88 + 0,85*)</td> <td>0,77</td> <td>2,50</td> <td>€ 43.366</td> <td>€ 22.732</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>1,73</td> <td>0,77</td> <td>2,50</td> <td>€ 43.366</td> <td>€ 22.732</td> </tr> <tr> <td>2023-en verder</td> <td>2,50</td> <td>0,00</td> <td>2,50</td> <td>€ 62.810</td> <td>€ 42.176</td> </tr> </tbody> </table>	Regio Arnhem-Nijmegen	Gemeente	Provincie	Totaal	Inwoners (1-1-'20)	Meerkosten t.o.v. huidig					25.067		2020	0,88		0,88	€ 22.059		2021	1,73 (0,88 + 0,85*)	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732	2022	1,73	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732	2023-en verder	2,50	0,00	2,50	€ 62.810	€ 42.176
Regio Arnhem-Nijmegen	Gemeente	Provincie	Totaal	Inwoners (1-1-'20)	Meerkosten t.o.v. huidig																																
				25.067																																	
2020	0,88		0,88	€ 22.059																																	
2021	1,73 (0,88 + 0,85*)	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732																																
2022	1,73	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732																																
2023-en verder	2,50	0,00	2,50	€ 62.810	€ 42.176																																
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="367 1075 590 1164">Economic Board</th> <th data-bbox="590 1075 734 1164">Gemeente</th> <th data-bbox="734 1075 989 1164">Inwoners (1-1-'20)</th> <th data-bbox="989 1075 1428 1164">Minder/minderkosten t.o.v. huidig</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>25.067</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>1,00</td> <td>€ 25.067</td> <td>€ 67 (meerkosten)</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>1,00</td> <td>€ 25.067</td> <td>€ 67 (meerkosten)</td> </tr> <tr> <td>2023-en verder</td> <td>0,50</td> <td>€ 12.534</td> <td>€ 12.467 (minderkosten)</td> </tr> </tbody> </table>	Economic Board	Gemeente	Inwoners (1-1-'20)	Minder/minderkosten t.o.v. huidig			25.067		2021	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)	2022	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)	2023-en verder	0,50	€ 12.534	€ 12.467 (minderkosten)																
Economic Board	Gemeente	Inwoners (1-1-'20)	Minder/minderkosten t.o.v. huidig																																		
		25.067																																			
2021	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)																																		
2022	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)																																		
2023-en verder	0,50	€ 12.534	€ 12.467 (minderkosten)																																		
	<p>Bovenstaande houdt in dat in de Voorjaarsnota een bedrag van € 1,73 voor de jaren 2021 en 2022 zal worden opgenomen en voor 2023 en verder € 2,50 per inwoner. Het huidige bedrag welke is opgenomen in de reguliere begroting, van € 0,88 komt te vervallen.</p> <p>Daarnaast zal voor Stichting The Economic Board een bedrag van € 1 voor de jaren 2021 en 2022 worden opgenomen en € 0,50 voor 2023 en verder. Een ruime meerderheid van de gemeenten in de regio heeft besloten om ook na 2022 een bedrag van € 1 per inwoner beschikbaar te stellen aan de Stichting The Economic Board.</p>																																				
	<p><i>Opgave agenda</i></p> <p>Voor de gemeente Duiven betekent het deelnemen aan alle onderdelen in de Opgaveagenda 2022 een bijdrage van € 104.028. Als alle, voor de regio Arnhem-Nijmegen opgenomen bijdragen in de begroting, hierop in mindering worden gebracht dan resteert een bedrag van € 62.166 voor deelname aan de opgaven. In de tweede helft van 2021 zal definitieve besluitvorming plaats vinden op de deelname aan de regionale opgave agenda 2022, alsmede de bijdrage hieraan. Vervolgens zal ieder jaar een nieuwe opgaveagenda worden vastgesteld met een daarbij behorende investeringsagenda. Deze zal in 2022 dan ook opnieuw worden voorgelegd.</p> <p>Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming zoals hierboven omschreven nemen we hiervoor in 2022 een bedrag van € 63.000 op. We nemen voor de agenda in de daaropvolgende jaren structureel € 50.000 op.</p>																																				

1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Participatie	De Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is een samenwerkingsverband tussen 18 gemeenten en kent als zodanig geen participatie.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Ondernijning
Doel	Het voorkomen en terugdringen van ondermijnende criminaliteit.
Toelichting	De aanpak van ondernijning is een speerpunt in ons integraal veiligheidsbeleid. Ondernijning is een nog steeds groeiend probleem en de bestuurlijke aandacht is hoog. Belangrijke onderdelen in onze aanpak zijn het vergroten van de bewustwording en meldingsbereidheid onder inwoners, ondernemers en personeel van de gemeente en haar veiligheidspartners, het uitvoeren van integrale controles en het gericht onderzoeken van signalen. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn hennep/drugs, mensenhandel, zorgfraude en witwassen.
Risico's	Ondernijning heeft impact op de maatschappij. Als we als gemeente (samen met de veiligheidspartners) ondernijning onvoldoende aanpakken, bestaat het risico dat het zich als een olievlek door onze gemeente verspreid. Zeker omdat andere gemeenten hun aanpak ook steeds meer verstevigen.
Planning	Uitvoering conform het vastgestelde beleid en plan van aanpak.
Financiën	Er zijn geen nieuwe financiële consequenties aan dit speerpunt verbonden.
Participatie	Wij stimuleren inwoners en ondernemers om alert te zijn op signalen van ondermijnende criminaliteit en eventuele signalen te melden. Met verschillende doelgroepen gaan we actief in gesprek. Op die manier pakken we samen ondernijning aan.

1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.
Toelichting	Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker, nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein verantwoordelijk is voor de zorg. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. Zorg en veiligheid sluiten nu nog niet altijd goed op elkaar aan. Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur is daarom een speerpunt.
Risico's	Zonder goede verbinding tussen zorg en veiligheid dreigen inwoners uiteindelijk tussen wal en schip te vallen; er komt dan geen sluitende aanpak tot stand. Meestal kan dan alleen de politie nog optreden als deze personen strafrechtelijke overtredingen begaan.
Planning	Doorlopend.
Financiën	Vanwege dit speerpunt is sinds 1 mei 2020 - binnen de bestaande formatie voor openbare orde en veiligheid - een medewerker speciaal vrij gemaakt voor Zorg & Veiligheid thema's en het versterken van de interne en externe samenwerking op deze thema's. Aan het opzetten van de bestendige zorg en veiligheidsstructuur wordt nog hard gewerkt. Het beschikbaar gestelde bedrag van € 18.900 kan daarbij goed van pas komen. Als de structuur eenmaal staat en naar behoren functioneert, verwachten we het bedrag niet meer nodig te hebben. Dat zou in de loop van 2022 het geval moeten zijn. Vanaf 2023 kan het bedrag worden afgeraamd.

1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Participatie	<p>We informeren onze inwoners over waar zij met vragen en zorgen terecht kunnen zodat de drempels om deze te uiten verlaagd worden. Dit versterkt de vroegtijdige signalering waardoor zorg en hulpverlening snel(ler) opgestart kunnen worden.</p> <p>Een sluitende aanpak voor personen met verward of overlastgevend gedrag komt bij voorkeur tot stand in overleg met de persoon/personen zelf. Helaas werken ze daar niet altijd vrijwillig aan mee. Dan zijn andere trajecten aan de orde.</p>

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
Doel	Zoveel mogelijk uitbreiden van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke producten en diensten. We stellen daarbij de wensen en behoeften, mogelijkheden en beperkingen van onze inwoners, bedrijven en instellingen centraal.
Toelichting	<p>Bij alle nieuwe keuzes stellen we onszelf de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is digitaliseren zinnig: wordt het er makkelijker op? • Hoe waarborgen we de toegankelijkheid: is alles makkelijk te vinden en te gebruiken, en welke oplossingen bieden we voor mensen die niet goed kunnen meekomen? • Kunnen we samenwerken met anderen: hoe zorgen we dat we integrale oplossingen bedenken die aanvullend zijn aan elkaar en waarbij we kunnen aansluiten op landelijke of regionale ontwikkelingen? • Hoe waarborgen we de flexibiliteit: sluit de oplossing voldoende aan op de leefwereld van onze inwoners en op veranderingen in de samenleving? • Hoe zorgen we dat informatie transparant en betrouwbaar is en waarborgen we daarnaast de privacy van onze inwoners? <p>Er zijn veel verschillende ict-oplossingen beschikbaar. Dat vraagt om strategische keuzes. De Liemerse i-Visie en i-Strategie bieden handvatten om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken. We werken daarbij zoveel mogelijk samen in de Liemers.</p> <p>Zoals gezegd, blijven we aandacht houden voor de groep inwoners die niet of minder zelfredzaam is, mensen met een beperking en de groep digibeten en laaggeletterden. We zorgen dat ook voor deze doelgroepen de gemeentelijke producten en diensten toegankelijk zijn, zowel digitaal als analoog. Dat betekent dat we ook blijven investeren in de kwaliteit van het persoonlijk klantcontact.</p>
Risico's	Als we uitgaan van de behoefte van de klant en de inzet van meer e-diensten, dan vraagt dat om een andere inrichting van gemeentelijke processen en werkwijzen. Ook vraagt dit iets anders in houding en gedrag en in kennis en vaardigheden van medewerkers. De maatschappelijke ontwikkelingen en ict-ontwikkelingen gaan vaak sneller dan dat de organisatie bij kan houden. Daarnaast zijn we zuinig met het geld. Vandaar dat het niet altijd lukt om onze plannen waar te maken.

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
	In 2020 heeft het AB van 1Stroom de keuze gemaakt om de fysieke openingstijden van het gemeentehuis per 2021 in te perken. Concreet betekent dit dat het gemeentehuis op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag alleen de ochtenden van 8.00-12.00 uur geopend is. Hiermee realiseren we binnen 1Stroom een structurele besparing op personeelskosten van € 35.000. De woensdagmiddag houden we beschikbaar om ouders met kinderen tegemoet te komen op de schoolvrije middag. Deze woensdagmiddagopenstelling zal weer gaan gelden zodra de strenge beperkende maatregelen rondom het Coronavirus opgeheven worden. Deze maatregel was onderdeel van een heel pakket aan maatregelen om de begroting van 1Stroom rond te kunnen maken.
Planning	Het moderniseren van de dienstverlening is een continu proces. Er is geen moment waarop we "klaar" zijn. Ontwikkelingen gaan soms zo snel dat stilstand achteruitgang betekent. We blijven dus steeds op zoek naar oplossingen om onze dienstverlening op peil te houden. Eind 2021/begin 2022 wordt de gemeentelijke website overgezet naar een nieuw platform. Daarbij krijgt de website een nieuwe look & feel en komen er ook nieuwe technische mogelijkheden om de website nog flexibeler te kunnen inrichten en dus beter te kunnen laten aansluiten op steeds veranderende eisen en wensen.
Financiën	De meeste investeringen in de technologie die nodig is om een goede dienstverlening te kunnen bieden, worden betaald vanuit RID-budgetten. Vooralsnog lijkt de beschikbaarheid van die budgetten voldoende. Als er aanvullende investeringen nodig zijn, dan zal dit in een apart voorstel worden voorgelegd.
Participatie	We hebben een dienstverleningsconcept met als motto "aandacht voor wat nodig is". Dat wat nodig is, bepalen we in afstemming met onze inwoners, bedrijven en instellingen. Bijvoorbeeld via klantonderzoeken. Daarnaast werken we sinds 2021 met een klantpanel bestaande uit vertegenwoordigers vanuit de gemeente. We vragen dit klantpanel regelmatig om met ons mee te kijken en hun wensen en behoeften in het contact met de gemeente aan te geven. Ook monitoren we klantgedrag via web-statistieken en de data die we vanuit de verschillende backofficeapplicaties verkrijgen. Zo zorgen we dat we de goede dingen doen en dat we deze ook goed doen.

D. Een organisatie die waarmaakt dat de gemeente een transparante en betrouwbare partner is middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief, die invulling geeft aan de randvoorwaarden die de gemeenteraden hebben gesteld met betrekking tot kwaliteit en kosten en die de opdrachten van beide besturen uitvoert.

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Doel	Doorontwikkeling van 1Stroom

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Toelichting	<p>In 2018 is 1Stroom, de ambtelijke werkorganisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort, gestart. Op basis van de missie, visie en de besturingsfilosofie is er binnen 1Stroom de afgelopen jaren hard gewerkt aan een goed functionerende organisatie. Nu de organisatie meer dan drie jaar draait, is echter duidelijk geworden dat een aantal punten verbetering behoeft om de stip op de horizon 'een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving' te bereiken. Daarom is in 2020-2021 besloten een volgende stap te doen in de ontwikkeling van 1Stroom en is een veranderstrategie gekozen. De kern van deze strategie is de doorontwikkeling van de structuur van de organisatie, waardoor deze beter in staat is de bestaande en waardevolle uitgangspunten in de besturingsfilosofie te versterken. In 2021 is de nieuwe structuur ingericht: een directiestructuur bestaande uit een algemeen directeur en twee adjunct-directeuren/ gemeentesecretarissen en tien afdelingen, elk aangestuurd door een afdelingsmanager. Op basis hiervan wordt de komende periode verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de cultuur en de ontwikkeling van medewerkers. De leidraad voor deze ontwikkeling is de strategische agenda en het strategische HR-beleid. De belangrijkste lijnen hierin zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We werken vanuit onze missie/visie en kernwaarden • We zetten de juiste mens op de juiste plek • We geven invulling aan onze veranderende rol in de samenleving <p>We zijn de partner van de gemeentebesturen bij het realiseren van hun doelen.</p>
Risico's	<p>Uit evaluaties van ambtelijke fusies elders, blijkt dat risico's, die ervoor zorgen dat we het doel niet bereiken zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende harmonisatie van beleid; als beide besturen niet openstaan voor harmonisatie van beleid, komt er van efficiencyvoordelen en kwaliteitsverhoging weinig terecht • Te snel resultaten willen zien; een te grote bezuiniging die snel gehaald moet worden leidt tot problemen; de organisatie heeft tijd nodig om de voordelen van de fusie tot uiting te laten komen • Onvoldoende aansluiting van de organisatie bij een of beide colleges • In het bestuurlijk-ambtelijk samenspel in het algemeen en in het dagelijks bestuur van 1Stroom in het bijzonder, zullen de hieruit voortkomende aandachtspunten regelmatig aan de orde komen. • Het niet tijdig realiseren van de vijf k's. (Kosten, Kwaliteit, Kracht, Kwetsbaar en Kansen) <p>Daar komt bij een risico als gevolg van een besluit van het AB van 1Stroom, om gelet op de moeilijke financiële situatie waarin beide gemeenten zitten, een pakket aan besparingsmaatregelen door te voeren in de begroting 1Stroom 2021-2024. In totaal lopen de besparingsmaatregelen op tot ruim € 700.000 in 2024.</p>
Planning	Zowel de uitvoering van de strategische agenda, als het omgaan met de factoren zoals genoemd onder de risico's is een continu proces. En een proces waarin een ieder telkens weer open moet staan voor interne en externe ontwikkelingen zodat impulsen aan de ontwikkeling van de organisatie gegeven kunnen worden.
Financiën	De bij de fusie door de gemeenteraden vastgestelde taakstelling voor 1Stroom is verwerkt in de begroting 2022. Voor 2022 is dat een netto besparing van € 600.000. In de meerjarenbegroting 1Stroom 2021-2024 is daar bovenop een besparingspakket doorgevoerd dat oploopt tot € 732.000 in 2024. Aandeel Duiven is € 461.160.

1.5 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2021-2025 programma Bestuur

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	32.842.072	32.270.959	32.112.232	31.992.663	31.832.969

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Streekarchivariaat	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Basisregistratie persoonsgegevens	2.356	2.356	2.356	2.356	2.356
VGGM	15.768	128.000	304.000	346.000	473.000
Bijdrage 1Stroom	0	179.462	202.511	296.730	494.730
Dividend Alliander	21.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Kapitaallasten grondexploitatie	47.628	0	0	0	0
Snippergroen	0	0	0	0	0
Live streamen gemeenteraad	3.500	10.500	10.500	10.500	10.500
Devices nieuwe raadsperiode	0	8.750	8.750	8.750	8.750
Koeling nevenruimten gemeentewerf	0	750	750	750	750
Algemene Uitkering	-307.653	-283.541	-74.807	12.804	53.968
Saldo na voorjaarsnota	33.052.473	32.192.682	31.626.172	31.282.773	30.756.915
Gevolgen speerpunten:					
Invoering Uitdaagrecht	0	0	0	0	0
Groene Metropoolregio	22.799	22.799	29.642	29.642	29.642
Opgaveagenda regio Arnhem-Nijmegen 2022	0	63.000	50.000	50.000	50.000
Verbinding zorg en veiligheid	0	0	-18.900	-18.900	-18.900
Aanvullende wens:					
Screening wethouderskandidaten	0	12.000	0	0	0
Saldo bij honoreren alle wensen	33.029.674	32.094.883	31.565.430	31.222.031	30.696.173

Bedragen in €

Aanvullende wensen

Verkiezingen 2022

Vanuit de Provincie wordt er op aangedrongen om na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 een screening te laten plaatsvinden naar de integriteit van voorgedragen wethouderskandidaten. Hiermee is een incidenteel bedrag van € 12.000 gemoeid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

Wij leveren een bijdrage aan een vitale samenleving en een leefbare omgeving waardoor onze inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Dit doen wij vanuit de overtuiging dat inwoners van de gemeente Duiven een betekenisvol en veerkrachtig leven kunnen leiden. Die we, waar nodig, handvatten aanreiken gericht op zelfredzaamheid, elkaar ondersteunen en participatie. De leefwereld en omgeving van inwoners staat hierbij centraal, zodat we - waar nodig - de juiste en passende ondersteuning bieden.

Toelichting

Samen zetten we ons in voor een inclusieve samenleving. Iedereen draagt bij en iedereen kan deelnemen. Jong, oud, man, vrouw, met of zonder beperking en met verschillende culturen en achtergronden. Je draagt bij naar eigen kunnen en krijgt hulp waar nodig. Zo hoort iedereen erbij, ben je nuttig en krijg je waardering. Dit vergroot het welzijn en de gezondheid van mensen. De kracht van de samenleving en de mogelijkheden van inwoners zijn het uitgangspunt. Wanneer nodig helpen wij door deze mogelijkheden te vergroten met de inzet van passende zorg en ondersteuning.

Voor kwetsbare inwoners die niet zelf de regie over hun leven kunnen voeren en ook niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen, zoeken wij samen met hen naar op maat gemaakte oplossingen. Deze bestaan uit voorliggende voorzieningen en uit zo nodig specialistische zorg. De inzet is om juist deze voorliggende voorzieningen te versterken en optimaal te benutten. De kwetsbare inwoner kan hierdoor zo prettig en zinvol mogelijk leven.

Via het stimuleringsbeleid en de inzet van het basisteam werken we samen met maatschappelijke instellingen, verenigingen en inwoners. Zij kennen hun verantwoordelijkheden en zij vormen de sterke "fundering" van de samenleving in Duiven die door ons nog beter benut en versterkt wordt. Dit doen wij door de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. De ingeslagen weg naar versterking van samenwerking met en tussen inwoners, maatschappelijke instellingen, culturele instellingen, onderwijs en verenigingen, Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen (BOSS) en cultuureducatie, en de inzet van het basisteam wordt vervolgd. Dit vraagt een doorlopende dialoog en afstemming omdat niet alle partners met hetzelfde "vervoermiddel" en dezelfde "snelheid" de ingeslagen weg volgen. Het resultaat is, dat alle partners op gelijkwaardige wijze deelnemen aan het vormgeven van een nog sterkere fundering van de samenleving in Duiven. Dit alles kan (eenvoudige en) duurzame oplossingen mogelijk maken voor maatschappelijke vraagstukken en kan leiden tot betere resultaten.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- A. De basis op orde
- B. Meedoen naar vermogen
- C. Zelfredzaamheid naar vermogen

2.1 Externe ontwikkelingen

Toekomstvisie en transformatie agenda Samen Sterk

In 2021 is de toekomstvisie en transformatie agenda vastgesteld. In het document Samen Sterk zijn acties opgenomen die handen en voeten geven aan de activiteiten die worden ondernomen om een bijdrage te leveren aan de inclusieve samenleving. Door de decentralisaties is meer lokaal maatwerk mogelijk. Samen met de lokale samenleving zoeken we naar andere, betaalbare oplossingen om binnen de gestelde financiële kaders diensten te bieden. Tegelijkertijd zijn we door de sturing vanuit het landelijke beleid als overheid soms gebonden aan regels en budgetten die tegengesteld werken aan de uitdaging die voor ons ligt. Het abonnementstarief binnen de WMO

bijvoorbeeld, helpt niet in het stimuleren van de zelfredzaamheid en de vele verwijzers binnen de Jeugdwet maken grip op de toegekende zorg lastig.

In 2021 wordt volop gewerkt aan de acties die zijn beschreven. De verwachting is dat deze acties in 2022 zullen worden voortgezet.

Corona

Ondanks alle onzekerheden die Corona met zich mee bracht bleken de maatschappelijke instellingen en verenigingen een sterke "fundering" van de samenleving tijdens de lockdown. Hier kunnen we trots op zijn. Door de coronamaatregelen werd de fysieke hulpverlening tot een minimum beperkt. De lichamelijke verzorging en huishoudelijke ondersteuning gingen zoveel mogelijk door, maar voor de andere vormen van begeleiding, coaching en ondersteuning werden andere oplossingen gevonden, zoals: telefonisch contact, beeldbellen, inzetten en gebruikmaken van bestaande hulpverleningssites, whatsappen, wandel coaching, dagbesteding op afstand, in plaats van dagbesteding op locatie, huisbezoeken afleggen en het inzetten van vrijwilligers via www.wehelpen.nl. Deze creatieve manieren van ondersteuning zullen in de toekomst verder worden uit genut. Daarnaast zal de eerder genoemde fundering nog beter benut en versterkt worden. Dit doen we door in overleg de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. Wij verleggen steeds meer de focus van professionele zorg naar voorliggende algemene voorzieningen. Hiermee wordt bereikt dat zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen voorkomen en/of uitgesteld kunnen worden. Indien zwaardere zorg nodig is wordt deze natuurlijk verstrekt.

Op dit moment is nog niet aan te geven welke gevolgen de lockdown voor de inzet van zorg en ondersteuning zal hebben. De verwachting is dat zich veel problemen gaan voordoen als de samenleving weer open gaat. Het kan dus zo zijn dat we een beroep gaan doen op de compensatie gelden die wij hiervoor als gemeente ontvangen.

Ook op de arbeidsmarkt zien we de invloed van Corona terug. Beroepen waar het eind 2020 lastig was om werk in te vinden zijn onder andere administratief-financiële beroepen (zoals administratief medewerkers), beroepen in de cultuursector (zoals bibliotheekmedewerkers) en beroepen in de dienstverlening, evenementen en reizen (zoals horecamedewerkers). Het aantal jongeren was hierin naar verhouding oververtegenwoordigd. Zij verloren aan het begin van de coronacrisis vaker hun baan dan de oudere leeftijdsgroepen. Het aantal nieuwe WW-uitkeringen van jongeren in de periode maart tot en met augustus is in Midden-Gelderland 2,5 keer hoger in 2020 dan in 2019. Dit komt door twee factoren die elkaar versterkten: Corona en de in verhouding oververtegenwoordiging in de genoemde sectoren. Halverwege 2021 is er juist weer een groot tekort aan horecamedewerkers.

Tegelijkertijd zijn er ook nog kansrijke beroepen waar meer vraag dan aanbod is, zoals hogere ICT-beroepen (zoals softwareontwikkelaars en netwerkspecialisten), zorgberoepen (zoals verpleegkundigen en verzorgenden Individuele Gezondheidszorg), veel technische beroepen (zoals elektriciens, machinemonteurs en elektrotechnisch ingenieurs), maar bijvoorbeeld ook vrachtwagenchauffeurs. Wat voor de langere termijn belangrijk is, is dat de coronacrisis bestaande ontwikkelingen op de arbeidsmarkt een impuls geeft. Bedrijven reorganiseren om productiever te worden en voeren robotisering en automatisering versneld in. Ook thuiswerken zal veel vaker voorkomen om kosten van reizen en kantoorhuur te besparen. Het werk in bijvoorbeeld bedrijfscatering en administratief werk neemt daardoor af, terwijl veel werk in de techniek toeneemt en technische vaardigheden in veel beroepen steeds belangrijker worden.

Beschermd wonen

Er zijn afspraken gemaakt tussen VNG en Ministerie van VWS over de decentralisatie van het beschermd wonen van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. De ontwikkeling van het objectieve verdeelmodel zal in 10 jaar tijd verlopen van historisch verdeeld over de centrumgemeenten naar objectief verdeeld over alle gemeenten. De invoeringsdatum is verschoven van 1 januari 2022 naar 1 januari 2023. Gemeenten zijn verplicht om gedurende het ingroeipad van 10 jaar regionaal samen te werken. Het is nog niet duidelijk of de Maatschappelijke

opvang op termijn ook wordt gedecentraliseerd naar alle gemeenten. Voorlopig blijft gemeente Arnhem de centrumgemeente voor dit onderdeel.

Geluk

Vanuit de gedachte dat elk mens er toe wil doen, willen we in Duiven specifiek aandacht besteden aan geluk. Inwoners van Duiven scoren hoger dan gemiddeld op geluk. Duiven heeft het streven naar een 8 als doel gesteld. Streven naar een 9 of 10 levert vooral frustratie/struikelen op. Als gemeente willen wij zorg dragen voor het “fundament/de basisvoorzieningen”. Voor het overige willen we het toch vooral aan de samenleving overlaten en de mensen laten doen wat bij hen past.

Uit onderzoek van de Vrije Universiteit (0-meting Liemers Hope XXL, vooral ingevuld door jongeren) blijkt dat de mensen gemiddeld bijna een 8 scoren, maar er is ook een redelijke groep die lager scoort. We willen graag leren van wat elders effect heeft: spreek vooral in positieve termen spreken en niet in negatieve termen. Onderdeel van gemeenschap zijn en kwaliteit van leven in buurt/gemeente en veiligheid dragen bij aan geluk.

Wat minder bijdraagt is buurtvoorzieningen, inzet voor duurzaamheid en mogelijkheden voor recreatie/buitenactiviteiten. Inwoners vinden dat dit wel moet gebeuren, maar dit draagt niet direct bij aan hun eigen geluk. Door met deze resultaten terug te gaan naar de inwoners en te vragen wat de gemeente nu vooral zou moeten doen, willen we een plan ontwikkelen, samen met de inwoner. Zo willen we ervoor zorgen dat het iets wordt van ons allemaal. Dan creëer je eigenaarschap in de samenleving.

Taskforce Jeugdhulp in de hand

Als gevolg van de gestegen kosten van jeugdhulp is in 2019 een Taskforce Jeugdhulp in de hand ingericht met als opdracht: ‘Vind besparings- en efficiency maatregelen’. De opdracht is gericht op 2 doelen.

1. Jeugdhulp in de hand op het gebied van inhoud, proces, financiën en procedures.
2. Invulling geven aan de taakstelling van € 500.000 voor de komende jaren binnen Jeugdhulp. Om deze reden is in 2019 minder extra bijgeraamd. Sommige acties zijn direct ingevoerd, andere zaken hebben een meer structureel karakter en hebben langere uitwerkingstijd nodig om tot de gewenste besparing te komen. Het doel om door middel van concrete acties invulling te geven aan de taakstelling van € 500.000 is voor 2020 behaald.

Wijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet 2022

Per 1 januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugdwet van kracht. De wetwijziging moet de uitvoering van het woonplaatsbeginsel makkelijker en eenduidiger maken. Ook moeten de administratieve lasten erdoor verminderen. Tot 2022 was het niet altijd snel duidelijk welke gemeente verantwoordelijk is tijdens een lopend hulpverleningstraject. Tijdens een hulpverleningstraject zijn er soms meerdere mutaties in de woonplaats van een kind. De aanpassing van het woonplaatsbeginsel houdt in dat wordt aangesloten bij de inschrijving van de jeugdige zelf in de Basisregistratie Personen (BRP). Hierbij worden de volgende 2 situaties onderscheiden:

- Jeugdhulp zonder verblijf: de gemeente waar de jeugdige volgens het BRP staat ingeschreven is verantwoordelijk
- Jeugdhulp met verblijf: de gemeente waar de jeugdige volgens het BRP stond ingeschreven voorafgaand aan de verhuizing naar de verblijfsplek is en blijft verantwoordelijk.

Dit moet leiden tot meer duidelijkheid en lagere uitvoeringslasten. Daarnaast sluit het nieuwe woonplaatsbeginsel beter aan bij de uitgangspunten van de Jeugdwet. De oorspronkelijke gemeente blijft verantwoordelijk voor een jeugdige waardoor die gemeente gestimuleerd wordt om te investeren in preventie. Deze wijziging van het woonplaatsbeginsel betekent dat, vanaf datum inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel de nieuwe instroom beoordeeld dient te worden aan de hand van bovenstaand nieuwe woonplaatsbeginsel. Ook de migratiegroep, de zittende populatie van jeugdigen die nu en op datum inwerkingtreding van de wet jeugdhulp ontvangen uit hoofde van de Jeugdwet, valt onder de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Deze

groep moet dus herbeoordeeld worden. In de loop van 2021 zal duidelijk worden of en op welke wijze dit in financiële zin gevolgen heeft voor onze gemeente.

Maatschappelijke Diensttijd

Sinds september 2020 kunnen leerlingen van het Candea College (en het Liemers College) vrijwillig een maatschappelijke diensttijd volgen (deels onder schooltijd). Ondanks de corona-periode zijn veel leerlingen hier actief in. De leerlingen zetten zich minimaal 80 uur maatschappelijk actief in gedurende max een half jaar. Dit wordt gefinancierd met een subsidie van ZonMw die HOPEXXL heeft aangevraagd en ontvangen. Mogelijk dat dit nog een keer met 2 jaar wordt verlengd als de aanvraag hiervoor wordt gehonoreerd. Uiteindelijk is het de bedoeling van de rijksoverheid dat op termijn alle jongeren in Nederland de mogelijkheid krijgen om een maatschappelijke diensttijd te vervullen.

2.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2021 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2021, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd.

Inzet Covid middelen Culturele Infrastructuur 2021

Covid-19 heeft behoorlijk invloed gehad op de culturele sector in Gelderland en nog steeds ligt de sector nagenoeg stil. Aan regio 025 in Gelderland (Cultuurregio Arnhem met 15 gemeenten) is gevraagd om in beeld te brengen wat de gevolgen zijn van covid-19 en hoe kan worden ingezet op duurzaam herstel van de sector: het Transformatievoorstel Cultuurregio 025. In het Transformatievoorstel worden voorstellen gedaan hoe de sector kan herstellen maar ook kan transformeren. Dit voorstel is onderdeel van het uitvoeringsplan van de Groene Metropool opgave: Ontspannen regio via Speerpunt; versterken regionale Culturaanbod.

De door het rijk beschikbaar gestelde Covid-19 middelen zijn bedoeld ter compensatie en ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Het bedrag wordt uitgekeerd in het gemeentefonds maar is niet specifiek geormerkt. De minister merkt daar wel bij op dat ze er op vertrouwd dat de gemeente deze extra middelen daadwerkelijk voor dit doel zullen inzetten.

De door het rijk beschikbaar gestelde Covid-middelen inzetten in lijn met het Transformatievoorstel Cultuurregio 025:

- een deel van de middelen wordt ingezet om de lokale culturele infrastructuur te ondersteunen;
- een deel van de middelen wordt ingezet om de sector te helpen transformeren.

Op dit moment is nog niet bekend hoe de provincie gaat besluiten: inhoudelijk en financieel. De verwachting is dat daar voor de zomer meer duidelijkheid over komt. Vooruitlopend hierop grijpen we de mogelijkheid aan om alvast naar de toekomst te kijken en in het licht van het Transformatievoorstel stappen te zetten. Om de lokale culturele infrastructuur te ondersteunen en waar dat kan te helpen transformeren is extra inzet in coördinatie nodig.

- Het transformeren van de sector betekent inzet op innovatie en op nieuwe manieren van produceren en presenteren (ondersteunen van opzetten streamingsdiensten, digitaliseren en inventariseren grotere oefenruimtes). We bouwen hierbij voort op de ervaringen die we eerder hebben opgedaan bijvoorbeeld in het project Circado. En zetten de combinatiefunctionaris cultuur extra in om de verbindingen te leggen met het regionale steunpunt Amateurkunst. Ureuitbreiding van de combinatiefunctionaris cultuur is daarbij van belang.
- Samenwerkingsverbanden stimuleren met als doel het bedrijfsmatig en organisatorisch versterken van de lokale infrastructuur. We stimuleren samenwerking tussen bijvoorbeeld het Liemers museum en andere musea in de regio op de regionale thema's water, romeinse limes en vrijheid.
- Ondersteuning samenwerking kunstvakonderwijs. Het Liemers Lab is een samenwerking tussen Hogeschool Arnhem Nijmegen, Rijn IJssel College en Graafschap College. Hier werken studenten van sociaal- maatschappelijke culturele studies aan Liemerse projecten waar cultuur als middel wordt ingezet voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken. We zetten in

op verbinding tussen het Liemers Lab, basis- en voortgezet cultuuronderwijs en cultuur- en erfgoed initiatieven.

De regeling TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten)

In verband met de Coronacrisis hebben een aantal inwoners moeite met het betalen van de vaste lasten vanwege een behoorlijke terugval in hun inkomen. Om deze mensen tegemoet te komen is van overheidswege de regeling TONK bedacht. Deze regeling is van kracht vanaf 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021.

De TONK-middelen worden via het gemeentefonds uitgekeerd aan gemeenten. Individuele gemeenten hoeven zich naar het rijk dan ook niet apart te verantwoorden over de TONK-middelen. Er is geen sprake van een (nieuwe) regelgeving, maar van een tijdelijke uitbreiding van de bijzondere bijstand. Gemeenten kunnen betalingen voor TONK op dezelfde wijze registreren als nu het geval is bij bijzondere bijstand. Rijk en gemeenten monitoren door regelmatig overleg en via beschikbaar komende gegevens vanuit het CBS en de Divosa benchmark hoe de implementatie en de uitvoering verloopt. Op basis daarvan kan het beschikbaar gestelde budget voor de TONK worden bijgesteld. Van dit bedrag moeten zowel de uitvoeringskosten als de feitelijke tegemoetkoming aan de betrokken inwoners worden betaald.

Iedere gemeente is dringend verzocht beleidsregels voor de TONK op te stellen, waarbij gemeenten een behoorlijke mate van beleidsvrijheid hebben. Inmiddels zijn op 9 maart 2021 de beleidsregels TONK in de colleges van Duiven en Westervoort vastgesteld.

Voorlopig beschikbaar gesteld bedrag voor **Duiven**: € 189.000

Schuldhelpverlening aan ondernemers:

Over de verplichting van gemeenten om schuldhelpverlening te bieden aan ondernemers is lange tijd onduidelijkheid geweest. Vanuit de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) bieden gemeenten ondersteuning aan natuurlijke personen die hun schulden niet langer zelf kunnen betalen. Echter zijn ondernemers ook natuurlijke personen en vallen daarmee onder het bereik van de Wgs binnen de gemeente waarin zij woonachtig zijn. In de aangenomen wetwijziging van de Wgs per 2021 is de onduidelijkheid weggenomen door de toelichting op de 'brede toegang tot schuldhelpverlening, ook voor zelfstandigen'.

De coronacrisis heeft de financiële situatie voor veel ondernemers verslechterd, ondanks tijdelijke steunregelingen zoals de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Dit maakt passende ondersteuning voor deze groep van nog groter belang.

Begin 2021 is in samenwerking met de gemeenten Westervoort, Zevenaar en de Regionale Sociale Dienst 'de Liemers' RSD) de afspraak gemaakt om schuldhelpverlening aan ondernemers te gaan vormgeven vanuit RSD.

Waarom de RSD?

De RSD voert voor het Bijstandsbesluit Zelfstandigen uit voor de deelnemende gemeenten. Daarnaast is de RSD uitvoerder van de tijdens de coronacrisis speciaal voor ondernemers in het leven geroepen Tozo. De ondernemers weten de RSD te vinden en binnen de RSD is de noodzakelijke kennis voorhanden om een ondernemers te helpen met financiële problemen. De RSD heeft als netwerkorganisatie intensieve contacten met o.a. lokale MKB afdelingen, ondernemersvereniging Lindus, het ondernemersportaal etc. Contacten zijn eenvoudig te leggen.

Voor Duiven worden de uitvoeringskosten voor 2021 geraamd om € 25.672.

Via de decembercirculaire zijn er incidentele middelen vanuit het rijk ten behoeve van schulden als gevolg van corona beschikbaar gesteld. In 2021 gaat het om een bedrag van € 30.667. Voorstel is om een bedrag van € 25.672 van deze rijksmiddelen in te zetten voor de uitvoering van schuldhelpverlening aan ondernemers.

Schuldhelpverlening aan ondernemers is op grond van de Wgs een wettelijke taak. Om deze structurele taak op een goede wijze te kunnen blijven uitvoeren (ook na de Coronacrisis) zijn financiële middelen noodzakelijk. Het is nog onduidelijk of extra middelen beschikbaar komen

vanuit het rijk. Voorgesteld wordt om voor 2022 en volgende jaren een bedrag van € 26.000 beschikbaar te stellen.

TOZO-uitkering

Voor het jaar 2021 krijgt de gemeente net zoals het jaar 2020 weer een specifieke uitkering Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO) in de vorm van bevoorschotting. De regeling heeft tot doel zelfstandigen die als gevolg van de coronacrisis in financiële problemen zijn geraakt, tijdelijk te ondersteunen en hen in staat te stellen na de coronacrisis het bedrijf weer voort te zetten. Uitvoering van deze regeling vindt plaats bij de Regionale Sociale Dienst.

Verantwoording naar het Rijk vindt achteraf plaats via SiSa bij de jaarrekening. Het juiste bedrag wordt vastgesteld en de eventueel teveel ontvangen voorschotten worden teruggevorderd. Voor 2020 zijn er ruim voldoende voorschotten ontvangen en na vaststelling zal dit moeten worden terugbetaald.

Jaarlijkse kosten samenwerkingsverbanden

De bijdragen voor de diverse samenwerkingsverbanden Vereniging Sport en Gemeente, Uniek Sport en Sportstimulering Nederland zijn afgelopen jaren gestegen. Ook dit jaar weer. Omdat de verschillen met de begrote bedragen nu te groot worden, stellen we voor om structureel € 11.000 bij te ramen.

Onderzoek blaashal

Onderzoeken hoe we de blaashal meer benut krijgen, zodat de exploitatie meer sluitend wordt, en zodat er minder leegstand is in zowel dal- als piekuren. Dit onderzoek zal tweeledig zijn: Wat is er nodig aan de blaashal om deze meer geschikt te maken voor alle sporten? Denk aan geschiktheid vloer, temperatuur en geluid; En een informatie-uitvraag en de dialoog aangaan met de verenigingen die nu nog stellen dat gebruik van de blaashal voor hen teveel hindernissen oplevert. Met de wens het onderzoek zo goedkoop mogelijk te houden betreft het een bedrag van € 10.000.

Jeugd aan zet wintereditie

Het betreft een lokaal graffiti-project voor kwetsbare jongeren als onderdeel van een Maatschappelijke diensttijdtraject. Activiteit heeft tot doel om jongeren in de corona-periode extra te ondersteunen. Hiervoor kan € 10.000 incidenteel worden bijgeraamd. Vanuit het Rijk zullen we later dit jaar nog middelen ontvangen die hier voor dekking kunnen zorgen.

Ontwikkeling tarieven Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

In het rapport 'Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' van de Inspectie Gezondheidszorg en jeugd (november 2019) komen veel problemen in de organisatie en uitvoering van de jeugdbescherming naar voren. Die worden ook in Gelderland herkend. De organisaties die met veiligheid en bescherming te maken hebben en de jeugdhulpregio's in Gelderland (G7) hebben met elkaar een agenda opgesteld met concrete actiepunten, om de bescherming van jeugdigen te verbeteren: de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming (GVJB). Het is de bedoeling om per ingang van 1 januari 2022 uniforme producten, tarieven en contracten te hebben gerealiseerd met daarbij gedeelde afspraken over processen, aanpak en samenwerking. De besluitvorming hierover dient voor 1 juli 2021 te worden afgerond. Dit heeft gevolgen voor de uitgaven vanaf 2022. We kunnen nu nog niet aangeven hoe groot deze gevolgen zullen zijn op de totale uitgaven voor jeugdzorg in 2022.

Ontwikkeling tarieven Groepsbegeleiding Wmo

Op regionale schaal van MGR / Inkoop SDCG vindt momenteel discussie plaats over de hoogte van de tarieven Groepsbegeleiding Wmo. Diverse aanbieders hebben aangegeven dat ze de tarieven niet toereikend vinden. Naar aanleiding van die discussie kan het zijn dat de tarieven in de loop van 2021 voor dit product verhoogd worden. De besluitvorming hierover wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2021. In die besluitvorming zal ook bepaald worden wanneer de eventuele tariefsverhoging ingaat (in loop van 2021). Als deze tarieven voor Groepsbegeleiding Wmo worden doorgevoerd, zal hiervoor in de najaarsnota bepaald worden of bijraming noodzakelijk is.

Peuterspeelzalen algemeen – projectkosten VVE

Er is in 2021 een budget van € 24.000 voor projectkosten VVE. De gemeente Duiven ontvangt echter sinds 2019 voldoende OAB-middelen van het Rijk waarmee de projecten VVE/OAB worden bekostigd (€ 361.785 in 2021). Om die reden kan het bedrag van € 24.000 structureel worden afgeraamd.

Regionale Transformatie Plan Jeugdhulp

In voorgaande jaren hebben we vanuit het Regionale Transformatie Plan Jeugdhulp financiële middelen ontvangen om de lokale toegang te versterken en andere innovatieve projecten in te zetten. Na afloop van 2020 is hiervan een bedrag overgebleven van € 46.000 dat nog niet aangewend is. Wij verzoeken om dit bedrag voor het jaar 2021 beschikbaar te stellen om de transformatie verder te kunnen voeren.

Verward gedrag

In 2020 is subsidie van Zon-MW ontvangen voor het uitvoeren van trainingen 'mensen met verward gedrag' voor gemeentelijke medewerkers. Deze trainingen zijn niet doorgegaan in 2020 i.v.m. corona. We verzoeken dan ook om het bedrag van € 19.000 voor 2021 beschikbaar te stellen, om alsnog de trainingen te kunnen betalen.

Wereldkampioenschap Volleybal 2022

Het grootste volleybalevenement ooit in Nederland begint op 23 september 2022 (onder voorbehoud) en duurt drie weken. Samen met gemeente Zevenaar onderzoeken of we kunnen aanhaken op dit evenement, waarbij we kosteloos een gastland opvangen. Definitieve toewijzing van het gastland is afhankelijk van definitieve plaatsing voor het WK 2022.

Daarnaast staan de gemeente Duiven en gemeente Zevenaar van april tot en met oktober in 2022 in het teken van Volleybal door middel van side-events in samenwerking met Nevobo en de volleybalverenigingen. Middels het WK 2022 wensen de verschillende samenwerkende partijen waaronder ook de Provincie Gelderland doelstellingen te realiseren op verschillende gebieden zoals; sport, duurzaamheid, gezondheid, sociale cohesie, inclusie etc.

Basis op orde groenrenovaties

Om grote groenrenovaties (vervanging of reconstructie van bestaand openbaar groen) in de toekomst te kunnen organiseren is het nodig dat de basis op orde is. Hier wordt op dit moment aan gewerkt. Om voor groen voldoende data hiervoor beschikbaar te hebben dienen nog aanvullende inventarisatiewerkzaamheden uitgevoerd te worden. Hiervoor is € 20.000 nodig. Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit de Bestemmingsreserve "groen onderhoud en vervanging".

Exotenbestrijding

Het bestrijden van de exoten is een wettelijke taak. Vanaf 2020 is structureel € 20.000 bijgeraamd voor de bestrijding van invasieve soorten. Het meerjarenplan in het 'plan van aanpak invasieve soorten' laat zien dat er in 2021 een bedrag van € 40.000 in totaal nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden. Hierover is de gemeenteraad middels een kennisgeving geïnformeerd. Voor 2021 dient er dus eenmalig een bedrag van € 20.000 te worden bijgeraamd.

2.3 Investeringskredieten*Dak IKC Groene Ring*

Het dak van IKC De Groene Ring vertoont ernstige lekkages. Uit onderzoek is gebleken dat er sprake is van een constructiefout. Aangezien het een constructiefout betreft, komen de kosten voor herstel voor rekening van de gemeente Duiven. De kosten bedragen € 76.710 en de hieruit voortvloeiende kapitaallast bedraagt € 3.835.

Riolering Bernadetteschool Loo

Door een constructiefout in het aangelegde rioleringssysteem ondervindt de Bernadetteschool voortdurend problemen met de hemelwaterafvoer. Hierdoor ontstaat er veelvuldig lekkage in de school. Aangezien het een constructiefout betreft, komen de kosten voor het herstel voor rekening

van de gemeente Duiven. De kosten bedragen € 22.307 en de hieruit voortvloeiende kapitaallast bedraagt € 409.

Bestrijden Kastanjabloedingsziekte

In de gemeente staan ca. 190 kastanjes waarvan ruim de helft aangetast is door de kastanjabloedingsziekte. Deze aangetaste bomen moeten jaarlijks worden geïnspecteerd. De aangetaste kastanjes hebben een verwachte levensduur van max. 5 tot 10 jaar.

Voor 2021 is er € 20.000 nodig om de aangetaste kastanjes aan de Gabrielstraat te vervangen inclusief de onderbeplanting. De kapitaallasten hiervoor bedragen € 667 per jaar. Daarnaast is er € 5.000 nodig voor aanvullende inspectie, noodzakelijke snoeiwerkzaamheden en kapwerkzaamheden op andere locaties.

Momenteel werken we aan een plan waarin we de jaarlijkse kosten voor meerdere jaren in beeld brengen. In dit plan pakken we de Kastanjabloedingsziekte en de Essentaksterfte samen.

Essentaksterfte

In 2019 is er geld gevraagd voor het beoordelen van de Essen op essentaksterfte en zijn de noodzakelijkste werkzaamheden uitgevoerd. Ruim 70% van de essen (ca. 1750) zijn aangetast, waarvan ruim 35% een matige kwaliteit heeft. Het grootschalig vervangen van Essen in laanstructuren wordt uitgesteld in afwachting van IBOR. Voor 2021 is er € 16.500 nodig om reeds gerooide solitaire bomen te vervangen. De kapitaallasten bedragen € 550 per jaar.

Daarnaast zijn de aangetaste bomen 'attentie bomen', dat betekent dat deze jaarlijks moeten worden geïnspecteerd en gesnoeid om de veiligheid te waarborgen. Aangetaste bomen verslechteren erg snel. Voor deze extra inspectie en snoeiwerkzaamheden is een aanvullend budget nodig van incidenteel € 14.500.

Momenteel werken we aan een plan waarin we de jaarlijkse kosten voor meerdere jaren in beeld brengen. In dit plan pakken we de Essentaksterfte en de Kastanjabloedingsziekte samen.

2.4 Wat gaan we daarvoor doen?

A. De basis op orde

Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	Acties Samen Sterk
Doel	Uitvoering geven aan de Transformatie agenda.
Toelichting	In de notitie Samen Sterk en de transformatie-agenda zijn voor de jaren 2021 en 2022 de acties die we in deze twee jaren in gang zetten en afronden door de gemeenteraad vastgesteld. Het college streeft ernaar met deze agenda te werken aan transformatie en verbetering in het sociaal domein door de onderverdeling in drie ontwikkellijnen (innovatie, preventie en inkoop en regie). De acties die opgenomen zijn in de Transformatie agenda vallen onder dit speerpunt Samen Sterk. Conform de afspraken die met de raad gemaakt zijn wordt de raad regelmatig bijgepraat en geïnformeerd over de voortgang.
Risico's	Wijzigingen in Rijksbeleid zijn een risico. Innovatie en nieuwe preventieve voorzieningen kunnen soms alleen bereikt worden door investeringen te doen terwijl de opbrengst niet altijd vooraf vast te stellen is.
Planning	In het tweede kwartaal van 2021 is gestart met het oppakken van de acties. We streven ernaar de acties afgerond te hebben in de loop van 2022.
Financiën	Zoals in Samen Sterk is opgenomen is een van de doelstellingen meer grip en beheersing van de uitgaven en betere monitoring van zorg en dienstverlening. We sturen op acties die zowel betere, passende zorg en dienstverlening als beperkingen van de uitgaven kunnen opleveren door innovatieve en op preventie gerichte oplossingen te realiseren.

2.A.1	Acties Samen Sterk
Participatie	De Raad voor het Sociaal Domein heeft een actieve rol in het vormgeven van dit speerpunt.
2.A.2	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs
Doel	Toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in Duiven, Groessen en Loo.
Toelichting	De gemeente vindt goede onderwijshuisvesting een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Er is derhalve samen met de schoolbesturen gewerkt aan een Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs. Dit IHP is door uw raad op 20 november 2018 vastgesteld. In het IHP zijn de gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties voor de komende 15 jaren geschetst/ neergezet. Met dit vastgestelde IHP wordt er verder gewerkt aan toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in onze gemeente.
Risico's	De uitvoering van het IHP heeft (op onderdelen) gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties, van keuzes tot investeren, verplaatsen en anders inzetten van de accommodatie. Voor realisatie van de uitkomsten is instemming van gemeente, schoolbesturen en hun MR'en noodzakelijk. De uitwerking heeft (financiële) gevolgen voor beheer en gebruik van de gebouwen.
Planning	Na de vaststelling van het IHP is gestart met de uitvoering van het integraal huisvestingsplan (waaronder de renovatie-/ bouwvoorbereiding van schoolaccommodaties). Dit heeft geresulteerd in een groot aantal concrete plannen voor verduurzaming en de 2 nieuw te bouwen onderwijsaccommodaties. In 2021 wordt uitvoering gegeven aan de verduurzaming/renovatie van een 5-tal onderwijsaccommodaties en wordt verder de start van de bouw van de nieuwbouw voorbereid.
Financiën	Om uitvoering te kunnen geven aan het IHP is er de komende jaren een behoorlijk investeringsbudget in het onderwijsvastgoed vanuit de gemeente nodig. In het meerjarenperspectief is de afgelopen jaren ook al een beeld geschetst van de te verwachten kapitaalslasten. Nu de verduurzaming/ renovatie en nieuwbouw concreet worden, wordt het benodigde krediet formeel aangevraagd middels een kredietvoorstel uitvoering IHP PO Duiven. Voor de algemene uitvoeringskosten heeft uw raad bij de start van de uitvoering van het IHP reeds een uitvoeringskrediet € 300.000 beschikbaar gesteld. Dit uitvoeringskrediet is nog van voldoende omvang voor deze algemene uitvoeringskosten.
Participatie	Er wordt samen met de schoolbesturen gewerkt aan de uitvoering van het IHP.

B. Meedoen naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Doel	Met de bestuursopdracht willen we investeren in onze inwoners. Dit omdat we het belangrijk vinden en omdat het nodig is. We willen onze inwoners naar werk brengen en als dit niet mogelijk is anderszins laten participeren in de Liemerse samenleving.

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Toelichting	<p>De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021. Nu de huidige opdracht ten einde loopt, is er in de raadsvergadering van 22 juni 2021 een bestuursopdracht aan uw raad voorgelegd.</p> <p><i>Waarom een bestuursopdracht?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Met de bestuursopdracht willen we investeren in onze inwoners. Dit omdat we het belangrijk vinden en omdat het nodig is. We willen onze inwoners naar werk brengen en als dit niet mogelijk is anderszins laten participeren in de Liemerse samenleving. Meedoen verhoogt het welbevinden van inwoners en geeft eigenwaarde en zelfvertrouwen. • We willen mensen perspectief bieden en voorkomen dat mensen in een slechte maatschappelijke positie terecht komen. De huidige economische omstandigheden (Covid-19 crisis) vraagt dit ook van ons. We willen investeren in de RSD zodat de organisatie in staat is om deze maatschappelijke opgave te verwezenlijken. Naast de maatschappelijke effecten levert het ook geld op. We verstrekken immers minder uitkeringen. En we constateren uit de evaluatie Businesscase dat deze aanpak werkt. • We gaan de bestuursopdracht aan voor de duur van 2,5 jaar, maken hierover prestatieafspraken, evalueren en sturen, indien nodig, tussentijds bij. <p><i>Bestuursopdracht voor de RSD</i></p> <p>Bij het opstellen van de bestuursopdracht is uitgegaan van de bevindingen en aanbevelingen uit de evaluatie, klanttevredenheidsonderzoeken en de huidige economische omstandigheden. De opdracht die we de RSD mee willen geven voor de komende jaren is het voortzetten van de huidige opdracht, met een extra focus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blijf de focus leggen op mensen met perspectief op werk. • Geef extra aandacht aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking en aan jongeren tot 27 jaar. • Geef de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter. • Focus bij de besteding van de extra middelen van Rijk en provincie op de uitvoering en de resultaten voor de Liemerse inwoners. Investeer hiervoor in de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. • Benut de verkregen positie als netwerkorganisatie voor de realisering van de bestuurlijke opdracht. • Blijf binnen de financiële kaders
Risico's	<p>Gedurende de looptijd van de bestaande opdracht is een pandemie uitgebroken. Deze is van grote invloed op de economie en de arbeidsmarkt. Door de maatregelen om Covid-19 in te dammen, zijn veel ondernemers hard geraakt. Het Rijk heeft daarom diverse regelingen opgezet om de ondernemers te ondersteunen. De RSD voert een aantal van deze regelingen uit. De RSD heeft in korte tijd de regeling uitgewerkt naar de uitvoeringspraktijk, zodat ondernemers direct geholpen konden worden.</p> <p>Niemand weet precies hoelang deze Covid-19 crisis nog duurt en welke maatregelen nog nodig zijn. De maatregelen hebben een directe link met een opleving of dip in de economie. Het is daarom moeilijk om te voorspellen wat de arbeidsmarkt en het bijstandsbestand in de komende jaren gaan doen.</p>
Planning	1 juli 2021 t/m 31 december 2023: Bestuursopdracht RSD

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Financiën	<p>Evenals bij de Businesscase RSD is de verwachting dat ook deze investering in de RSD financieel aantrekkelijk zal zijn. Op grond van de ervaringen van 2019 en 2020 is onze verwachting dat de totale investering van € 1 miljoen per jaar voor de 3 gemeenten (voor de jaren 2022 en 2023) in de jaren 2023 t/m 2025 wordt terugverdiend. De uitkeringslast zal in totaliteit met ongeveer 2,8 miljoen dalen. Daarnaast zijn er positieve effecten voor de maatschappij. Deze positieve effecten kunnen gemeten worden met een zogenaamde Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA). Met een MKBA breng je de besparing in beeld door preventie van erger leed. Denk hierbij aan het voorkomen van schulden waarvoor schuldsanering noodzakelijk is. Het voorkomen van criminaliteit of vandalisme in de gemeentelijke openbare ruimte. Of het voorkomen van eenzaamheid, zorg en bijzondere bijstand. Dit betekent dat uitgaven op WMO, Jeugd, Schuldhulpverlening of openbare ruimte voorkomen worden. Op welke van deze terreinen de besparing plaatsvindt, is vooraf niet te duiden.</p> <p>De investering zal maatschappelijk 10% van de investering opleveren (dit cijfer is gebaseerd op landelijke ervaringscijfers).</p> <p>Het jaar 2021 is een afwijkend jaar, aangezien de huidige Businesscase tot 1 juli 2021 loopt. Daarnaast heeft de RSD in 2020, vanwege Corona, minder trajecten voor klanten in kunnen kopen bij haar LEON-partners. Het Algemeen Bestuur Samenwerking De Liemers heeft dan ook het besluit genomen om een deel van het Participatiebudget dat in 2020 niet is gebruikt als bestemmingsreserve op te nemen voor het jaar 2021. Daarnaast zijn vanuit het Rijk diverse steun- en herstelpakketten geïntroduceerd, waar de RSD optimaal gebruik van zal maken. Dit betekent dat de RSD voor het 2e halfjaar geen extra investering nodig heeft vanuit de gemeenten, en de RSD voortvarend aan de slag kan met de nieuwe bestuursopdracht.</p> <p>De financiële onderbouwing van de bestuursopdracht is, evenals de businesscase RSD, doorgerekend op basis van de geldende verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op 50% inwoneraantal en 50% uitkeringsdossiers. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat dit een model is om een prognose af te geven en dat de daadwerkelijke resultaten af zullen wijken, aangezien de uitstroom zich niet laat leiden door de verdeelsleutel.</p> <p>Voor Duiven betekent de bestuursopdracht aan de RSD een investering voor 2022 en 2023 van in totaliteit € 561.480. Deze investering leidt in de jaren 2023 t/m 2025 tot een besparing op de uitkeringslast van € 937.766. Per saldo leidt de investering tot een 'netto'-besparing van € 376.286. Voorgesteld wordt om voorlopig nog geen financiële gevolgen op te nemen in de begroting.</p>
Participatie	De Cliëntenraad RSD is actief betrokken geweest bij de totstandkoming van deze Bestuursopdracht.

C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Aanpak laaggeletterdheid en de verbinding met het sociaal domein
Doel	Verbinding van de aanpak laaggeletterdheid met de uitvoering van de Participatiewet en schuldhulpverlening

2.C.1	Aanpak laaggeletterdheid en de verbinding met het sociaal domein
Toelichting	<p>Uit onderzoek blijkt dat 14% van de inwoners van de gemeente Duiven en Westervoort laaggeletterd is. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde van 12% en ruim boven het gemiddelde van 7% in de regio Midden-Gelderland.</p> <p>Laaggeletterdheid gaat niet alleen over lezen, schrijven en rekenen, maar ook over digitale vaardigheden.</p> <p>In het regionaal programma volwasseneducatie en aanpak laaggeletterdheid 2021-2024 is opgenomen dat we met onze aanpak willen bereiken dat inwoners basisvaardigheden beheersen om beter mee te kunnen doen in de samenleving. We willen vooral meer inzetten op het bereiken van laaggeletterden met Nederlands als moedertaal (NT1), omdat deze doelgroep door schaamte een hogere drempel ervaart om, bijvoorbeeld, een traject te volgen. Door een verbinding te maken met het sociaal domein bereiken we de NT1 doelgroep beter. We willen hiermee beginnen door afspraken te maken over de signalering van laaggeletterdheid door de consultants Werk & Inkomen (RSD), schuldhulpverlening en bijzondere bijstand en over de verwijzing van inwoners naar het educatieaanbod.</p>
Risico's	De bewustwording van laaggeletterdheid en nut en noodzaak van de aanpak daarvan komt onvoldoende tot stand, waardoor we de doelgroep niet/minder goed bereiken.
Planning	In 2021 gaan we aan de slag met een plan van aanpak om deze verbinding te leggen. Dit plan willen we vervolgens implementeren in 2022.
Financiën	Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat vanwege het regionale budget uitvoering van dit speerpunt budgettair neutraal verloopt. De gemeente heeft een budget voor de aanpak van laaggeletterdheid dat wellicht kan worden aangewend indien dat nodig blijkt te zijn. Daarnaast kan er worden gekeken naar andere financiële mogelijkheden.
Participatie	We gaan als gemeente, met ondersteuning van Stichting Lezen en Schrijven, aan de slag met de RSD, de collega's van schuldhulpverlening en bijzondere bijstand, maar ook het Liemers Taalhuis waar partijen als de bibliotheek (taalhuiscoördinator), Mikado en ROC Rijn IJssel samenwerken

2.C.2	Jongerenwerk
Doel	Jongerenwerk uitbreiden en aanpassen zodat het beter aansluit bij de huidige problematiek en vragen vanuit jongeren.
Toelichting	<p>Mede door Corona is de jeugdoverlast in de openbare ruimte toegenomen. Door inzet van het basisteam bij de overlastproblematiek is de samenwerking tussen betrokken partijen verbeterd. Er is veel inzet gepleegd door politie en Boa's waardoor de overlast wel is verminderd, maar ook zij geven aan een contactpersoon voor de jongeren te missen die hen begeleidt en in gesprek gaat over de overlast die zij veroorzaken. Verder geven jongeren en professionals al langer aan een ambulante jongerenwerk te missen als aanspreekpunt voor jongeren en omwonenden, ook op andere vindplaatsen zoals scholen, en als verbindende partij naar professionals. Daarnaast dringt de Raad van Sociaal Domein ook al langer aan op meer jongerenwerk.</p>
Risico's	Het betreft een kwaliteitsslag die weinig risico kent. Het jongerenwerk moet vraaggericht zijn, dus flexibel en inzetbaar zijn bij ontwikkelingen die er spelen.
Planning	In 2021 wordt de ambulante jongerenwerker geworven door Mikado. Daarna moet de samenwerking met alle partners op gang komen. Vervolgens moet het nieuwe jongerenwerk opnieuw worden opgebouwd. In 2022 moet het nieuwe jongerenwerk gestalte krijgen.
Financiën	Voor de uitbreiding van het jongerenwerk is vanaf 2022 structureel € 70.000 nodig. Voor het starten met het ambulante jongerenwerk in 2021 is er dekking binnen de begroting.

2.C.2	Jongerenwerk
Participatie	De gemeente is opdrachtgever van het jongerenwerk en zal samen met Mikado verder vorm geven aan het jongerenwerk. Jongerenwerk staat automatisch midden in de samenleving, en investeert duurzame contacten met alle betrokken partners.

2.5 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2021-2025 programma Samenleving

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	-29.279.642	-28.885.348	-28.799.554	-28.728.572	-28.731.416
Autonome financiële ontwikkelingen 2021 e.v.					
Inzet Covid middelen cultuur	0	0	0	0	0
TONK regeling	0	0	0	0	0
Schuldhelpverlening ondernemers	0	26.000	26.000	26.000	26.000
Samenwerkingsverbanden sport	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
Onderzoek blaashal	10.000	0	0	0	0
Jeugd aan zet	10.000	0	0	0	0
Projectkosten VVE	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
Transformatieplan Jeugdhulp	46.000	0	0	0	0
Verward gedrag	19.000	0	0	0	0
Basis op orde groenrenovaties	0	0	0	0	0
Exotenbestrijding	20.000	0	0	0	0
Dak Groene Ring	0	3.835	3.835	3.835	3.835
Riolering Bernadetteschool	0	409	409	409	409
Bestrijden kastanjabloedingsziekte	5.000	667	667	667	667
Essentaksterfte	14.500	550	550	550	550
Saldo na voorjaarsnota	-29.391.142	-28.903.809	-28.818.015	-28.747.033	-28.749.877
Gevolgen speerpunten:					
Uitbreiding jongerenwerk	0	70.000	70.000	70.000	70.000
Aanvullende wensen:					
Kunstgras DVV	0	55.250	55.250	55.250	55.250
Stichting SHO	0	141.000	0	0	0
Beheerplannen	0	11.667	0	0	0
Nieuwbouw Voortgezet Onderwijs			38.375	38.375	38.375
Saldo bij honoreren alle wensen	-29.391.142	-29.181.726	-28.981.640	-28.910.658	-28.913.502

Bedragen in €

2.6 Aanvullende wensen

Kunstgrasveld Voetbalvereniging DVV

Voetbalvereniging DVV te Duiven heeft de afgelopen jaren een behoorlijke groei in leden gehad, de verwachtingen en de prognose zijn dat het ledenaantal de komende jaren blijft groeien.

De huidige capaciteit van het complex van DVV is hierdoor onvoldoende, waardoor er een capaciteitsprobleem is ontstaan. DVV kan haar leden geen goede sportfaciliteiten meer bieden. Daarnaast lopen de onderhoudskosten, doordat de trainingsvelden te intensief gebruikt worden. Om de capaciteit te vergroten is de aanleg van 1,5 kunstgrasveld noodzakelijk. Dit vraagt om een investering van € 861.520.

Reële alternatieven voor het uitbreiding van de trainingsuren anders dan de aanleg van 1,5 kunstgrasveld zijn er niet. Het capaciteitstekort is te groot, waardoor andere oplossingen per saldo veel duurder in aanleg zijn. Niet investeren kan o.a. zorgen voor terugloop in het ledenaantal/verloop naar een andere vereniging (waar dan problemen ontstaan), blessures en extra kosten. Als oplossing voor het capaciteitsprobleem is voor 2021 inmiddels besloten tijdelijke verlichting aan te brengen op een van de wedstrijdvelden. Dit verzacht het probleem, maar is niet voldoende voor het tekort. Daarnaast zorgt het ook voor nieuwe problemen zowel in capaciteit als in kosten.

Om de realisatie van het kunstgrasveld te kunnen realiseren moet er geld vrijgemaakt worden voor o.a. proces, onderzoek, engineering en begeleiding uitvoering. De kosten voor deze specialistische werkzaamheden bedragen € 36.300 inclusief btw.

De kapitaallasten voor de aanleg van het kunstgrasveld inclusief voorbereidings- en begeleidingskosten bedragen € 61.250. Door de aanleg van 1.5 kunstgrasveld besparen we jaarlijks op de onderhoudskosten van de sportvelden een bedrag van € 6.000. Per saldo kost deze oplossing de gemeente daarom € 55.250.

Alternatieven die onderzocht zijn: Er zijn alternatieven zoals draintalent (drainagesysteem die water reguleert), hybridevelden (kunstgras met natuurgras), O2 velden (lava in de toplaag van natuurgrasveld toegevoegd voor snellere afwatering). Echter zijn deze alternatieven niet geschikt voor DVV.

- **Kosten draintalent € 100.000 per veld, bij DVV moeten dan alle 6 de natuurgrasvelden met dit systeem worden voorzien;** Kosten extra onderhoud structureel met 15% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden; Speeluren per veld maximaal 350 uren per jaar;
- **Kosten hybridevelden € 350.000 per veld, bij DVV moeten dan minimaal 3 velden van dit systeem worden voorzien;** Kosten onderhoud structureel met 20% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden; Speeluren per veld maximaal 450/500 uren per jaar;
- **Kosten O2 velden € 80.000 per veld, bij DVV moeten dan alle 6 de natuurgrasvelden met dit systeem worden voorzien;** Kosten onderhoud structureel met 10% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden; Speeluren per veld maximaal 350/400 uren per jaar.

Behalve de financiën zijn de alternatieven geen optie voor DVV. Een grasplant blijft een plant en heeft een maximale bespelingsgraad van 350 uur.

Daarna wordt het plantje kapot gelopen en zal niet meer herstellen, welk systeem van natuurgras je ook kiest.

Risico's die er zijn, wanneer we niets doen:

- Het sportpark verliest haar kwaliteit;
- Onderhoudskosten zullen structureel stijgen;
- DVV kan haar leden niet meer laten trainen;
- Er zullen meer blessures gaan ontstaan;
- De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor de blessures met alle gevolgen van dien;
- DVV zal een ledenstop moeten gaan invoeren;
- Veel klachten en meldingen waarbij het uitvoerend orgaan van de gemeente drukker wordt.

Opdrachtverstrekking Stichting SHO

In november 2019 heeft het college aan de stichting SHO (samenvoeging van Og-tent, Horsterpark en Spoed) een opdracht verstrekt waarbij de stichting een rol gaat spelen in het meer mogelijk maken van nieuwe initiatieven in de Duivense samenleving. In november 2019 is de gemeenteraad daar met een kennisgeving van op de hoogte gebracht en is dit onderwerp ook besproken op de politieke avond. Om de rol van "mede-mogelijkmaker" vorm te geven wil het college gedurende de jaren 2020 tot en met 2023 jaarlijks een extra bedrag van € 47.000

beschikbaar stellen. Deze wens had al bij de voorjaarsnota 2020 aan de gemeenteraad moeten worden voorgelegd. Door het vervallen van de voorjaarsnota in 2020 is dit niet gebeurd. Ook is deze wens ten onrechte niet opgenomen in de meerjarenbegroting 2021-2024 zoals die in november 2020 door de raad is behandeld. De stichting SHO heeft op 17 juni 2021 op een informele avond nog verantwoording afgelegd voor de geleverde prestaties in deze door de corona-crisis gekenmerkte periode. De stichting heeft van ons geen extra ondersteuning ontvangen om de gevolgen van de corona maatregelen op te vangen. In aangepaste vorm zijn veel initiatieven ondersteund en zijn activiteiten zoveel mogelijk in aangepaste vorm doorgedaan. Zodra er weer meer mogelijk is zal dit nog een extra impuls krijgen. De wens om voor 2021 tot en met 2023 alsnog jaarlijks het bedrag van € 47.000 aan de stichting beschikbaar te stellen wordt nu alsnog opgenomen in deze voorjaarsnota. We stellen voor het totale bedrag dat hiermee gemoeid is van € 141.000 in een keer beschikbaar te stellen in 2022.

Beheerplannen groen, verhardingen, riolering en openbare verlichting

Momenteel werken we aan Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR). Naar verwachting wordt dit eind 2021 of begin 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Vanuit het IBOR beleid moet in 2022 per discipline een beheerplan worden opgesteld waarin we uitgangspunten vanuit het beleid uitwerken naar beheer uitgangspunten en maatregelen. Het beheerplan riolering wordt uit het watertakenplan betaald. Voor andere disciplines vragen we budget. De kosten voor de beheerplannen groen, ramen wij voor 2022 op eenmalig € 11.667. Voor de overige plannen zie programma 3.

Nieuwbouw Voortgezet onderwijs

De gemeente Duiven participeert samen met Zevenaar en Montferland in de Gemeenschappelijk Regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs Liemers (GRHVOL). Op basis van deze GR zijn de gemeente gezamenlijk verantwoordelijk voor goed voortgezet onderwijs.

Om in goede huisvesting te voorzien is het noodzakelijk dat in Zevenaar nieuwe huisvesting komt voor de locatie Zonegge aldaar. Vanuit de samenwerking tussen de 3 gemeenten worden investeringen ook door de 3 gemeente gezamenlijk gedragen.

Voor de realisatie van het gebouw in Zevenaar is een bedrag van € 7 miljoen noodzakelijk. Het schoolbestuur draagt zelf € 0,5 miljoen bij, in de reserve van de GR is een bedrag aanwezig van € 3,5 miljoen. Het restantbedrag van € 3 miljoen wordt naar rato van het aantal leerlingen binnen het Voortgezet Onderwijs in de 3 gemeenten verdeeld. Op basis van de actuele leerlingenaantallen draagt Duiven hier 42% aan bij. Uitgaande van een lening van € 3 miljoen tegen een rekenrente van 1,0%, bedragen de totale jaarlasten € 91.367. Het aandeel van Duiven hierin bedraagt (uitgaande van 42%) € 38.375 per jaar.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Duiven is het goed leven, wonen en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Het bovenliggende doel is een bijdrage leveren aan het vergroten van 'geluk en de geluksbeleving' van onze inwoners. De aanwezigheid van werkgelegenheid, de kwaliteit van onze werk-, woon- en leefomgeving, de mogelijkheid tot ontmoeting en het creëren van verbondenheid in de buurt, het realiseren en behouden van maatschappelijke voorzieningen, hebben uiteindelijk effect op het geluksgevoel van onze inwoners. We zijn ons hiervan steeds meer bewust in onze werkwijze en aanpak en de belangrijke keuzes die we daarbij maken.

Toelichting

We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen

Economische groei – grote verschillen in sectoren

Wat de gevolgen zijn van de coronacrisis voor de (lokale) economie is nog lastig vast te stellen, mede als gevolg van alle landelijke steunmaatregelen. Er is wel sprake van uitersten: ondernemers die heel hard worden geraakt, zoals in de horeca en vrijetijdseconomie. En anderen die hun omzetten fors zagen stijgen en die nieuwbouwplannen ontwikkelden op één van bedrijventerreinen in Duiven. Op alle nieuwe bedrijventerreinen werden kavels verkocht, waarbij de grootte van de kavels op InnoFase en Seingraaf in het oog springen. Dit geeft aanleiding om de duurzame ontwikkeling van onze bedrijventerreinen door te zetten (zie de RPW-ontwikkeling hieronder). Verwacht mag worden dat door de geplande verbreding van de A12, de doortrekking van de A15 en de in gang gezette energietransitie de economische positie van de Liemers, met Duiven als een belangrijke motor, in de toekomst gunstig zal zijn. De gemeenten, het bedrijfsleven en het onderwijs in de Liemers hebben gezamenlijk de Liemerse Ambassade opgericht, die uitvoering geeft aan de Liemerse Economische Visie (LEV). De logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie zijn hierin als speerpunten benoemd.

RPW (Regionaal Programma Werklocaties)

In 2020 en 2021 is er een grote toename geweest van de uitgifte van kavels op alle bedrijventerreinen in Duiven: De Nieuweling, Graafstaete, Seingraaf en InnoFase. Ook de komende jaren wil Duiven nieuwe bedrijven aantrekken en lokale bedrijven in hun uitbreidingsplannen faciliteren. Met daarbij ook aandacht voor een goede invulling van de locaties die achterblijven. Daarom heeft Duiven in het kader van het nieuwe RPW 2021-2024 bij de regio Arnhem Nijmegen het plan ingediend om Centerpoort-Noord met 15 ha bruto uit te breiden. Dit plan kent een aantal kwalitatieve uitgangspunten om ook op langere termijn toekomstbestendig te kunnen blijven. Omstreeks 1 juni 2021 wordt hierover vanuit de regio Arnhem Nijmegen duidelijkheid verwacht.

Circulaire economie

In 2018 is een start gemaakt met het gemeentelijke programma Circulaire Economie.

Het programma circulaire economie bestaat uit drie programmalijnen: Klimaatadaptatie, Energietransitie en Circulariteit (grondstoffentransitie).

Voor de programmalijn Energietransitie hebben we de ambities (23% energieneutraal in 2023, 41% energieneutraal in 2030 en 100% energieneutraal in 2050) vastgelegd in lijn met het Klimaatakkoord en de inmiddels vastgestelde Klimaatwet. Met de inwerkingtreding van de Klimaatwet zijn lokale ambities verworpen tot wettelijke taken.

De programmalijn Klimaatadaptatie bestaat uit de grote opgave om de kwetsbaarheid als gevolg van klimaatverandering te verminderen met als doelstelling: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. Deze plicht is vastgelegd in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

De zogenaamde stresstest is afgerond en de risico's voor wat betreft de thema's verdroging, wateroverlast, waterveiligheid en hittestress zijn inzichtelijk. Ook de klimaatdialoog (voorheen 'risicodialoog'), met zowel inwoners, veiligheidsregio, bedrijven en andere stakeholders, is afgerond. In 2021 worden strategische uitgangspunten vastgesteld en wordt een uitvoeringsplan opgesteld. Dit gehele proces wordt voor 50% gefinancierd door het Rijk. De overige 50% wordt gedekt uit het gemeentelijk Watertakenplan.

De programmalijn Circulariteit sluit vooralsnog aan op de doelstelling van het Grondstoffen akkoord: Grondstoffentransitie en reststromenverwaarding waarbij uiterlijk in 2050 grondstoffen efficiënt moeten worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de leefomgeving en de gezondheid voorkomen. Willen we in Nederland de beoogde CO2 reductie halen dan kan dat alleen bereikt worden als we ook de grondstoffentransitie realiseren (bijdrage in CO2 reductie obv meest recente onderzoeken bedraagt 45%). De ambitie voor Duiven is nog niet vastgesteld. De planning is om dit in de loop van 2021 nader uit te werken.

We kunnen de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het 'hart' van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform 'Samen1Nergie' en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werken we met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereiden we samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en halen we nieuwe ideeën op en hebben we een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

De opgaven hebben een bovenlokaal karakter. Daarom werken we als gemeente samen met de Liemerse gemeenten, Waterschap Rijn en IJssel, Liander, de provincie Gelderland en de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Onze Groene Metropool Regio (regio Arnhem-Nijmegen) profileert zich als circulaire regio. De samenwerking met andere gemeenten uit de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland in de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Strategie Warmte (RSW) is niet vrijblijvend en vraagt veel inzet om onze positie goed te borgen. De opgaven kenmerken zich door een grote mate van integraliteit. In bijvoorbeeld de Woondeal komen circulair ontwerpen en materiaalgebruik als belangrijke voorwaarde terug.

De woningmarkt

Tot 2040 staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens zal blijven groeien. Zo zijn er tot 2030 zo'n 1 miljoen extra woningen nodig in Nederland. Ook in de regio Arnhem Nijmegen, in de Liemers en in Duiven, blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Dit wordt nog eens versterkt doordat er de afgelopen jaren te weinig is gebouwd en er in eerdere prognoses sprake is geweest van een onderschatting van de verwachte woningbehoefte.

Gelet op deze onderschatting en achterblijvende woningbouw gecombineerd met de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort, zijn er in regionaal verband afspraken gemaakt met het Rijk in de Woondeal. Vanuit deze Woondealafspraken moet we rekening houden met een grotere woningbehoefte dan tot nu toe berekend.

Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die erg kort is (0,9 maand), stijgende transactiepreizen en een daling van het aantal woningen waaruit een koper kan kiezen. Deze zogenaamde marktindicator liep terug van bijna 25 woningen begin 2015 naar minder dan 4 woningen nu. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en daar staat een sterk stijgende lijn van het aantal reacties op vrijkomende woningen tegenover.

Binnen zowel de huur als de koop is een groot aanvullend woningaanbod nodig dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften zoals aangegeven in de gemeentelijke Woonvisie en de Liemerse Woonagenda 2020. De opgave voor de gemeente blijft onverminderd: de juiste woning, voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment.

Naar een nieuwe Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De Omgevingswet is niet controversieel verklaard. Op 25 mei 2021 heeft minister Ollongren de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het bestuurlijk overleg over de Omgevingswet. Zij meldt onder meer dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet is verplaatst naar 1 juli 2022. De Eerste Kamer heeft eenzelfde brief gekregen. Uitstel heeft o.a. te maken met het landelijk niet op tijd op orde hebben van ICT-systeem genaamd Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO). Waardoor er onvoldoende tijd bij gemeenten over bleef voor de aanpassingen, vullen en oefenen met dit nieuwe systeem. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere planologische instrumenten, procedures, werkwijze en andere rol van de overheid en partners, is een stevige opgave en raken meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie 1Stroom. Deze ontwikkeling wordt samen met Westervoort opgepakt. In 2017 is koersdocument "Implementatie Omgevingswet" en het "Plan van Aanpak Omgevingswet" vastgesteld, op basis waarvan de implementatie verder wordt voorbereid en uitgevoerd.

Zoals bekend is de implementatie van de Omgevingswet na 1-7-2022 niet gereed. Het gehele doorontwikkeling loopt tot 2029. In 2021 en voorgaande jaren is de basis gelegd, waarmee voldaan wordt aan de minimale eisen, gesteld vanuit de VNG en Rijk, om daadwerkelijk halverwege 2022 van start te kunnen gaan met het uitvoeren van de Omgevingswet. Zowel op gebied van techniek, ICT, processen en beleidskaders liggen heldere afspraken en is ervoor gezorgd dat het bestaande beleid overgezet is naar de nieuwe omgeving.

Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging

Op 14 mei 2019 is in de Eerste Kamer de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen aangenomen. De bedoeling is dat deze wet gelijktijdig met de Omgevingswet (Ow) in werking treedt op 1 juli 2022. De Ow regelt dat er een knip ontstaat in de huidige omgevingsvergunning voor bouwen: ruimtelijke regels en technische regels. Meer bouwwerken worden vergunningvrij voor de technische bouwactiviteit. Of dit ook gaat gelden voor de ruimtelijke regels, is aan de gemeenten zelf en te bepalen in het Omgevingsplan.

De Wkb regelt dat de aanvrager van een omgevingsvergunning primair verantwoordelijk is om aan te tonen dat een bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. Dit betekent dat gemeenten niet meer het bevoegde gezag zijn om te toetsen en toe te zien op de naleving van de bouwtechnische voorschriften in de vergunning- en realisatiefase bij bepaalde bouwwerken. Hiervoor in de plaats komt een stelsel van private kwaliteitsborging.

Met de inwerkingtreding van de Ow en Wkb zullen de taken van de gemeenten onder gevolgklasse 1 veranderen. Tevens zal het invloed hebben op de legesinkomsten (immers, meer vergunningvrije bouwwerken en op een bepaald deel van de technische bouwwerken kunnen geen leges in rekening gebracht worden). Uit een reeds eerder uitgevoerde scan op de effecten van de nieuwe Wkb voor Duiven, blijkt dat circa € 84.000 aan derving van legesinkomsten is te verwachten. Deze afname aan legesinkomsten komt met name voort uit een vermindering van in te zetten uren vergunningverlening en toezicht op deze taken. Echter, de invoering brengt weer een nieuwe taak met zich mee, zoals het beoordelen van de meldingen die bij de gemeente ingediend worden voor de gevolgklasse 1 bouwwerken en handhaving op afwijkingen in de uitvoering. Voor deze werkzaamheden kunnen echter geen leges in rekening gebracht worden.

Om beide wetten goed te kunnen implementeren per 1 juli 2022 is het noodzakelijk om in 2021 het huidige VTH-beleid volledig te herzien én de legesverordeningen aan te passen aan de nieuwe wetgeving.

Doortrekking A15 en verbreding A12

Het project "ViA15" is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven, Groessen en Loo. Zoals bekend moet de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State nog een eindoordeel vellen over het Tracébesluit voor de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12. Als gevolg van de tussenuitspraak van 20 januari 2021 is de minister van Infrastructuur en Waterstaat momenteel bezig om een aantal gebreken in de motivering te herstellen. Het is dus nog even wachten op een onherroepelijk Tracébesluit ViA15. Aannemersconsortium GelreGroen en Rijkswaterstaat treffen momenteel verdere voorbereidingen zodat na groen licht van de Raad van State eind 2021 – begin 2022 de schop de grond in kan gaan. De eind november 2020 bijgestelde MIRT-planning van Rijkswaterstaat is dat de doorstrekking van de A15 uiterlijk eind 2025 in gebruik kan worden genomen. En de verbreding van de A12 al één jaar eerder. Om onze belangen als gemeente en onze inwoners goed te behartigen blijven wij op proactieve en constructieve wijze aan het verdere proces deelnemen.

3.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2021 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2021, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd.

Bijdrage aan opstellen regionale Kerkenvisie

Met de Beleidsbrief "Erfgoed telt. De betekenis van cultuur voor de samenleving." ondersteunt de minister van OCW de ontwikkeling van integrale kerkenvisies op gemeentelijk niveau. Elke gemeente kan eenmalig t/m 2021 een aanvraag voor een rijksbijdrage indienen. Voor Duiven (1 tot 19 kerkgebouwen) is deze rijksbijdrage € 25.000. De gemeente Duiven wil kerkgemeenschappen en inwoners van de dorpen ondersteunen en in samenspraak met de Liemerse gemeenten Doesburg en Zevenaar komen tot een regionale en integrale kerkenvisie. Op 28 april 2020 hebben Duiven, Doesburg en Zevenaar besloten deze rijksbijdrage aan te vragen, ter dekking van een in opdracht van de drie gemeenten op te stellen regionale en integrale kerkenvisie. De opdracht is inmiddels verleend aan een externe partij namens de drie gemeenten, waarbij Zevenaar het proces coördineert. De werkzaamheden zijn per begin 2021 gestart.

De rijksbijdrage is beschikbaar gesteld via de Septembercirculaire gemeentefonds. Het betreft geoormerkt geld. Deze middelen dienen besteed te worden aan de kerkenvisie. In 2020 is de raad gevraagd om deze € 25.000 beschikbaar te stellen. Omdat de werkzaamheden per 2020 nog niet gestart waren, zijn deze middelen vrijgevallen in het resultaat bij de jaarrekening 2020. Voorgesteld

wordt daarom om dit bedrag opnieuw beschikbaar te stellen. Het volledige bedrag is nodig om conform gemaakte afspraken en opdracht, de door Zevenaar voorgeschoten kosten, te voldoen.

Vorbereiding op de Wet Kwaliteitsborging

Om deze wet in relatie tot de Omgevingswet goed te kunnen implementeren voor 1 januari 2022 is het noodzakelijk om in 2021:

- Het huidige VTH-beleid (nu nog bestaande uit een Omgevingsbeleidsplan uit 2019 en een verouderd Handhavingsbeleid uit 2011) volledig te herzien (integratie Wkb en Ow).
- De legesverordeningen aan te passen op de nieuwe wetgeving (Wkb- en Ow-proof).

Indien deze 2 punten niet worden uitgevoerd, kunnen beide wetgevingen niet goed worden geïmplementeerd. Een goed toezichts- en handhavingsbeleid kan niet toegepast worden, waarbij er willekeur kan ontstaan. Daarnaast kunnen er geen goed onderbouwde legesfacturen opgelegd worden als de legesverordeningen niet Wkb- en Ow-proof gemaakt zijn. Hiermee kan naast de derving op de leges die beide wetten al met zich meebrengen, nog meer legesderving ontstaan. Gelet op de complexiteit (de samenhang tussen deze twee nieuwe wetten en de beleidskeuzes die daarin gemaakt dienen te worden), is externe ondersteuning en advies hierin noodzakelijk. De eenmalige kosten voor Duiven en Westervoort in een gezamenlijke opdracht zijn geraamd op € 40.000. Het aandeel voor Duiven bedraagt incidenteel € 25.200.

Bevriezing tarief Toeristenbelasting

De Liemerse Ambassade voert de Liemers Economische Visie uit. Hierin is op het gebied van vrijetijdseconomie een merkconcept ontwikkeld en er wordt gewerkt aan een marketing & communicatieplan met concrete acties. Ook is er een toeristisch platform in ontwikkeling met afgevaardigden vanuit de ondernemers en de gemeenten met als doel om de samenwerking te intensiveren. Hierin is ook het tarief van de toeristenbelasting een onderdeel. We willen naar één toeristenbelastingtarief voor de Liemers toewerken.

In Duiven wordt het toeristenbelastingtarief jaarlijks minimaal verhoogd met het indexcijfer. Dit bedrag wordt na de verhoging afgerond op € 0,05. Aangezien de gemeente Duiven van de deelnemende gemeenten het hoogste toeristenbelasting tarief hanteert is het voorstel het tarief structureel te bevriezen.

In december 2020 zijn de tarieven voor de toeristenbelasting 2021 vastgesteld: voor de hotels en bed en breakfast € 2 per overnachting en voor de camperplaatsen en camping € 1,10.

We stellen nu voor om de tarieven van 2021 te bevriezen en deze ook te hanteren voor de komende jaren. Dit betekent dat voor de komende jaren geen inflatiecorrectie zal worden toegepast.

Uitgaande van de cijfers uit de begroting 2021-2024 zal dit een inkomstenderving betekenen van:

2021	€ 0
2022	€ 2.922
2023	€ 5.719
2024	€ 8.382
2025	€ 8.382

Voor de basis is uitgegaan van de opbrengst van het jaar 2019, in verband met corona geeft het jaar 2020 een vertekend beeld, en de inflatiecijfers zoals verwerkt in de begroting 2021-2024.

Vervolg implementatie Omgevingswet

Voor 2021 zijn de implementatiekosten voor Duiven en Westervoort geraamd op totaal € 175.000. Hierbij is rekening gehouden met de recente informatie over het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Voor 2021 is aanvullend budget nodig voor werkzaamheden en actualiteiten die vooraf niet konden worden bepaald. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om: ontwikkelen van een format voor een omgevingsplan, extra ondersteuning voor de raads werkgroep m.b.t. de omgevingsvisie, omzetten van de bruidscharegels naar toepasbare regels, werkproces vergunningen, inzetten van

het Gelders Genootschap voor het opstellen van de verordening gemeentelijke adviescommissie. De extra benodigde middelen voor 2021 zijn voor Duiven geraamd op € 24.490.

Bebording voor Laadpalen

De Nationale Agenda Laadinfrastructuur, onderdeel van het Klimaatakkoord, stelt dat gemeenten de regierol hebben bij het plaatsen van laadinfrastructuur. Elke Nederlandse gemeente moet in 2021 een integrale visie op laadinfrastructuur en een bijbehorend plaatsingsbeleid hebben vastgesteld. Onderdeel is een prognose op de behoefte aan het aantal laadpalen in de openbare ruimte. Onze prognoses wijzen uit dat er in Duiven tot aan 2030 behoefte is aan 241 openbare laadpalen. Voor de plaatsing van deze laadpalen kunnen contracten worden gesloten met aanbieders. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het plaatsen van borden die de parkeerplaatsen grenzend aan een laadpaal afsluiten voor niet-ladende voertuigen. Het plaatsen van deze borden kost gemiddeld € 340. Voor de komende 9 jaar is € 81.940 aan extra kosten op het budget bebording openbare ruimte te verwachten. Voorgesteld wordt het budget structureel te verruimen met € 9.100 per jaar tot en met 2030.

Voetgangersoversteken Rijksweg Duiven ter hoogte van Borgerstraat en Marnix Gijsenstraat

Vanuit inwoners en de gemeenteraad is het signaal gekomen dat de twee voetgangersoversteekplaatsen op de Rijksweg als onveilig worden ervaren. Het gaat om de oversteken bij de Borgerstraat en de Marnix Gijsenstraat. Inmiddels zijn er al kleine aanpassingen gedaan aan de oversteekplaatsen in de vorm van sterkere verlichting en aangepaste belijning om voor automobilisten de attentie te verhogen.

Om de verkeersveiligheid echt te verbeteren zijn er nog maatregelen nodig. Op beide punten kan de attentie verhoogd worden door een bord te plaatsen boven de voetgangersoversteekplaats. Daarnaast is het wenselijk de voetgangersoversteekplaats bij de Borgerstraat te verplaatsen van de boom af waardoor meer overzicht ontstaat. Daarvoor moet het voetpad ook aangepast worden zodat het aansluit op de nieuwe situatie. De kosten voor deze aanpassingen bedragen € 25.000 en voorgesteld wordt deze te dekken uit de Bestemmingsreserve "Fonds bovenwijkse voorzieningen".

Voetpad Heilweg

Afgelopen jaren zijn we in gesprek geweest met bewoners en bedrijven rondom de Heilweg om maatregelen te treffen om de gemiddeld gereden snelheid door automobilisten richting de geldende maximumsnelheid te krijgen. Er zijn een aantal oplossingsrichtingen verkend en uitgevoerd.

Een andere oplossing die vanuit de aanwonenden kwam, is het realiseren van een voetpad. Met realisatie van dit voetpad krijgt de weg meer de uitstraling van een weg waar de maximumsnelheid 30 km/uur is. Daarnaast wordt het veiliger voor voetgangers om langs de Heilweg te lopen via een voetpad in plaats van op de rijbaan of in de berm.

Dit project hebben we voor € 95.000 opgenomen in de uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan. Tijdens de uitwerking blijkt dat het voetpad lastig aan te leggen is. De sloten maken dat het voetpad gaat verzakken. Er moeten daarom extra kosten gemaakt worden om het voetpad stabiel te houden. Deze extra kosten waren niet berekend. Voor een deel van de kosten, groot € 26.500 wordt voorgesteld deze te dekken uit de Bestemmingsreserve "Fonds bovenwijkse voorzieningen". Het resterende deel van € 13.500 wordt voorgesteld bij te ramen. De kapitaallasten bedragen hiervoor € 450 per jaar.

Inrichting Rijksweg Robert Josephstraat

De woonwijk langs de Robert Josephstraat is onderdeel van de Ploen Zuid. Na de voltooiing van de Ploen heeft deze wijk nog geen veilig ingerichte toegangsweg. De weg is smal en er ontbreken voetpaden en verlichting. De zijtak van de Rijksweg richting de Robert Josephstraat wordt daarom opnieuw ingericht. Voor dit project is € 80.000 opgenomen in de uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan. Tijdens de uitwerking van het project blijkt dat het noodzakelijk is om kolken toe te passen voor de afwatering, om zodoende een veilige rijbaan en voetpadindeling te kunnen realiseren (realiseren verhoogd voetpad ten opzichte van de rijbaan). Ook dient de inrichting voorbereid te worden op toekomstige ontwikkelingen op het nu nog niet ontwikkelde stuk groen ten westen van de

woonwijk. Er worden hierdoor extra kosten gemaakt. Deze kosten, groot € 40.000 worden gedekt uit de Bestemmingsreserve "Fonds bovenwijkse voorzieningen".

Ontsluiting Hogeweg 9 in Duiven

De woning aan de Hogeweg 9 heeft haar ontsluiting deels over particulier terrein van de buurman. Deze situatie is voor alle partijen al lange tijd ongewenst maar met de partijen kan niet tot overeenstemming worden gekomen. De onderhoudstoestand van de toegangsweg is zeer slecht. De eigenaar van de grond staat niet toe dat er onderhoud wordt gepleegd. De bewoners van Hogeweg 9 willen nu meewerken aan een oplossing door een aansluiting te maken op de parkeerplaats aan de Annie M.G. Schmidstraat. De kosten voor de werkzaamheden bedragen € 18.000. Deze kosten worden gedekt uit de "Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen".

Verhogen biodiversiteit door ander maaibeleid

Er is steeds meer aandacht voor Biodiversiteit in onze groene leefomgeving. De diversiteit aan soorten planten en dieren staat onder druk. De raad heeft het verzoek gedaan het thema biodiversiteit steviger in het bermonderhoud te verankeren. Het college heeft hiermee ingestemd. Hiervoor is structureel een bedrag van € 20.000 per jaar nodig.

Overdracht uitvoerende taken milieutoezicht naar ODRA

Per 1 januari 2021 heeft het college besloten de uitvoerende milieutaken over te dragen aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Dit heeft het college besloten omdat het voor de gemeente Duiven lastig werd om aan de landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria voor de milieutaken te blijven voldoen nadat de gemeente Zevenaar zich terug heeft getrokken uit het Liemerse samenwerkingsverband. De bestaande formatie in 1Stroom gaat mee naar de ODRA. De overdracht van deze werkzaamheden naar de ODRA heeft geen financiële consequenties omdat de bijdrage van 1Stroom structureel met € 66.000 wordt verlaagd en de bijdrage voor ODRA structureel met € 66.000 wordt verhoogd.

Communicatie inzameling restafval

Door de raad is op 20 april 2021 besloten dat het restafval per 1 januari 2022 eenmaal per 4 weken zal worden ingezameld. Hierover zal in 2021 gecommuniceerd dienen te worden richting de inwoners. De kosten hiervoor bedragen € 20.000 en wordt gedekt uit de voorziening "afvalinzameling".

Schilderwerk opstal Vitaal Centrum

Het opstal Vitaal Centrum Duiven fase II is in 2015 opgeleverd. In het kader van beheer van het pand is het inmiddels nodig dat er schilderwerk aan de buitenzijde van het pand wordt uitgevoerd. De kosten voor deze werkzaamheden en de begeleiding hiervan worden geraamd op circa € 35.000. Deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve Vastgoed.

Ondersteuning ondernemers

De gevolgen van COVID zijn groot en raken ons op allerlei terreinen: medisch, sociaal-maatschappelijk, maar zeker ook economisch. Al zijn er economisch ook grote verschillen te zien. Om groepen ondernemers die het moeilijk hebben en hebben gehad te ondersteunen, wordt voorgesteld om € 25.000 beschikbaar te stellen voor creatieve acties en maatregelen, zoals het ondersteunen van lokaal kopen. Dit bedrag kan worden gedekt door een bijdrage uit de Bestemmingsreserve COVID die is vastgesteld bij de jaarrekening 2020.

Grondexploitatie

De verkopen van de gronden op onze bedrijventerreinen verloopt in 2021 voorspoedig. Er is al ruim voor 7,5 ha aan gronden verkocht op de bedrijventerreinen Innofase, Graafstaete en Nieuweling. Dit zijn voor de gemeente de bedrijventerreinen waar winst wordt gemaakt. De realisatie van deze complexen van de grondexploitatie vordert goed. Op Innofase is in het eerste kwartaal 2021 een grote kavel verkocht. Hierdoor is het mogelijk te berekenen in hoeverre uitname van middelen aan de orde kan zijn. Het BBV schrijft voor dat bij deze complexen een tussentijdse

winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" bepaald moet worden. Nu is met die methode berekend dat de tussentijdse winst bij de jaarrekening 2021 circa € 3,2 miljoen zou kunnen bedragen. Uiteraard kan een en ander pas definitief bij de jaarrekening 2021 worden bepaald.

Investeringskredieten

Parkeerplaatsen Weverstraat

Eind 2020 hebben bewoners een brief naar de gemeente gestuurd met het verzoek om extra parkeerplaatsen aan te leggen. Hierbij hebben ze een inrichtingsvoorstel gevoegd. In december 2020 heeft het parkeerdrukonderzoek plaatsgevonden. De Weverstraat is een van de locaties waar de parkeerdruk op de 100% ligt. Dat betekent dat er geen parkeerplaatsen vrij zijn. De omliggende straten kennen ook een hoge parkeerdruk. De enige locatie waar op een verkeersveilige manier extra parkeerplaatsen kunnen worden gemaakt, is de locatie die de bewoners hebben voorgesteld. Gezien de aanwezige bomen is er ruimte om 6 parkeervakken aan te leggen. Dit zal ten koste gaan van het groen in de wijk. Met deze 6 parkeervakken komt de parkeerdruk op een acceptabel niveau te liggen. Voor realisatie van de 6 parkeervakken vragen wij een budget van € 25.000. De kapitaallasten bedragen € 833 per jaar.

Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg

Voor de gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg is een budget van € 3,2 miljoen beschikbaar gesteld waarvan een bedrag van € 1.117.000 middels cofinanciering door de Provincie. De financiering door de gemeente voor het resterende bedrag van € 2.085.000 bestaat uit onttrekking uit de Algemene reserve, Bestemmingsreserve betaalbare Woningbouw, reeds eerder gevoteerde kredieten en voorzieningen. In het raadsvoorstel is aangegeven dat een bedrag van € 1.100.000 ter financiering uit de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen zou worden gedekt. De BBV-regels schrijven echter voor dat investeringen niet eenmalig mogen worden afgedekt door een bijdrage uit de reserve tenzij er bijdrage van derden worden ontvangen. Bovendien is het in het raadsbesluit van 29 mei 2018 genoemde bedrag van € 200.000 (voor afwerking van groen e.d.) voor de jaarschijf 2021 ook nog niet geactiveerd. Voor een juiste administratieve verwerking dient er een bedrag van € 1.300.000 als investering te worden gevoteerd. Hieruit volgt een structurele jaarlijkse kapitaallast van € 45.473. Tegelijkertijd vervalt de onttrekking van € 1.100.000 uit de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
Doel	De verkoop van bedrijfskavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
Toelichting	<p>Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden zichtbaar gemaakt met specifieke promotie en marketing onder de noemer "Duiven maakt het waar". Er wordt gewerkt met herkenbare profielen, bijvoorbeeld: 'Slim Seingraaf' en 'Duurzaam InnoFase'. Sterke punten worden benadrukt. Contacten met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met een wervende en toegankelijke website. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd.</p> <p>Wat betreft het bedrijventerrein Seingraaf zijn op dit moment alle gronden belegd met een optie- of koopovereenkomst. Op het bedrijventerrein Graafstaete is nog één kavel van 0,7 hectare beschikbaar. Op Synergiepark InnoFase resteert nog 5 ha, waar veel belangstelling voor bestaat. Met diverse partijen worden gesprekken gevoerd en er is een wachtlijst. Op het bedrijventerrein De Nieuweling is nog 2,2 hectare beschikbaar. Met meerdere ondernemers worden gesprekken gevoerd over mogelijke bedrijfsvestiging.</p> <p>Als gevolg van de voorspoedige kaveluitgifte en het kunnen blijven faciliteren van ondernemers heeft het college na instemming van de raad het plan bij de regio Arnhem Nijmegen ingediend om Centerpoort-Noord met bruto 15 ha te mogen uitbreiden. Rond 1 juni 2021 wordt hier duidelijkheid over verwacht, waarna vervolgstappen kunnen worden gezet met betrekking tot aankoop van de gronden en de ruimtelijke procedures.</p>
Risico's	Een terugval in de kavelverkoop en het niet verkrijgen van toestemming van de regio om Centerpoort-Noord met bruto 15 ha te mogen uitbreiden.
Planning	Het programma SKKG wordt in 2022 en de jaren daarna voortgezet.
Financiën	Conform de actuele betrokken grondexploitaties voor de bedrijventerreinen (zie de paragraaf Grondbeleid van de begroting). Om verder in te zetten op en te werken aan de (mogelijke) uitbreiding van Centerpoort-Noord, tot aan de volgende besluitvorming door de gemeenteraad, heeft de gemeenteraad in 2021 reeds een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 110.000.
Participatie	Met de ingezette communicatie en het laagdrempelige Bedrijven Contacten Bureau zijn wij met name faciliterend richting initiatieven en regievoerend in de totale ontwikkeling. Het participatieniveau is vooral gericht op het ondersteunen van initiatieven/vraag vanuit het bedrijfsleven.
3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Doel	<ol style="list-style-type: none"> 1) Het verduurzamen van de lokale economie, verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven en het bereiken van een energie neutrale energievoorziening in 2050. 2) Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving. 3) Het voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit o.a. de Klimaatwet, Grondstoffenakkoord en Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Toelichting	<p>De opgave in het kader van de energietransitie is groot; zo zal er een mix van maatregelen nodig zijn om de doelstellingen te behalen: 54% energie besparen, 7.000 woningequivalenten additioneel aansluiten op stadverwarming of een ander alternatief voor aardgas tot slot moet er grootschalige duurzame opwek van elektra dmv wind/zon gerealiseerd worden.</p> <p>Reeds lopende activiteiten en eerder genoemde samenwerkingen zetten we voort, zoals het energieloket in combinatie met energiecoaches, collectieve inkoop, transitievisie warmte, opstellen/uitwerken Regionale Energie Strategie en opstellen/uitwerken laadinfrabeleid. Ook doen we actief mee in een regionale aanpak, de zogeheten 'Regionale Routekaart Arnhem-Nijmegen'. Uitgangspunt van deze samenwerking op regionale schaal is: wat lokaal kan gebeurt lokaal, wat regionaal moet gebeurt gezamenlijk.</p>
Risico's	<p>Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen burgers, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen worden gezet richting een circulaire economie. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan.</p> <p>Een aanvullend risico is dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan.</p> <p>Als het gaat om de Klimaatwet en gevolgen voor gemeente, is inmiddels het onderzoek door de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) 'Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 – 2030' afgerond en is het advies van het ROB 'Van Parijs naar Praktijk, bekostiging en besturing van de decentrale uitvoering van het klimaatakkoord' bekend. Het ROB concludeert dat er 28 nieuwe of (sterk) geïntensiverde taken voor gemeenten zijn in het kader van de energietransitie en dat kleine gemeenten, voor de invulling van hun rol 8-9 (extra) fte nodig hebben en dat er daarnaast substantiële materiele kosten zijn, vooral voor technisch onderzoek. Het ROB adviseert het Rijk om gemeenten hier structureel voor te compenseren. Het is echter niet de verwachting dat een demissionair kabinet hier een beslissing over zal nemen.</p>
Planning	<p>De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.</p>
Financiën	<p>Voor het de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft uw raad in totaal en structureel circa € 190.000 procesgeld beschikbaar gesteld (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Gelet op de resultaten van het onderzoek van de Raad voor Openbaar Bestuur en de ervaring en die we inmiddels zelf hebben opgedaan, verwachten wij dat dit niet voldoende zal zijn om onze doelstellingen te behalen. Een structurele bijdrage vanuit het Rijk is dan ook absoluut noodzakelijk.</p> <p>Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar. Kosten worden op projectniveau gedekt, zoals dat bijvoorbeeld is gebeurd in het kader van de aanbesteding groenbeheer.</p> <p>Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is € 36.300 ter beschikking gesteld om uiteindelijk te komen tot een uitvoeringsprogramma. Deze kosten worden gedekt uit het Watertakenplan.</p>

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Participatie	De hele transitieopgave heeft dermate ingrijpende gevolgen voor bewoners en bedrijven dat op gezette momenten voortdurende betrokkenheid van partijen wenselijk is, al dan niet op verschillende terreinen en deelonderwerpen. Het participatieniveau is vooral gericht op het vinden en creëren van de samenwerking en/of het ondersteunen van initiatieven vanuit en met het bedrijfsleven, de samenleving, bewoners en wijk- en dorpsraden. Hiervoor is inmiddels een participatieplan opgesteld.
3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Toelichting	In 2022 ligt onze focus op het afronden van de centrumontwikkeling in het winkelgebied. De gedeeltelijke vervreemding van het opstal fase 2 maakt onderdeel uit van deze opgave. Voor de ontwikkeling van fase 4 ligt in 2021 het accent een afweging van het plan van Woonzorg Nederland en de drie alternatieve plannen die zijn ingediend. Vervolgens kan in 2022 worden gewerkt aan realisatie van het door de raad gekozen plan. Voor het Woonpark geldt dat deze locatie in beeld is voor de verhuizing van IKC Remigius. In 2022 ligt de focus op het afwickelen van de benodigde planologische procedure en vergunningverlening. De woningbouwontwikkeling in de resterende ruimte in het Woon- en onderwijspark wordt parallel aan en in afstemming met de uitwerking van de plannen voor het IKC opgepakt.
Risico's	Niet slagen verkooptraject fase 2. Niet tot ontwikkeling komen fase 4. Niet komen tot een (tijdige) haalbare planvoorbereiding en ontwikkeling voor het Woon- en onderwijspark.
Planning	De planning is meerjarig en loopt voor wat betreft het woonpark (realisatie) door tot na 2022.
Financiën	Opstal fase 2: uitkomst verkooptraject is nog ongewis. Voor het overige: conform de actuele grondexploitatie voor het Vitaal Centrum Duiven (zie paragraaf Grondbeleid van de begroting).
Participatie	Over het verkooptraject van de begane grond van het opstal fase 2 vindt geen participatie plaats. Voor de ontwikkeling van het nieuwe IKC Remigius is een speciale klankbordgroep opgericht. Voor de overige centrumontwikkelingen wordt de zogenaamde begeleidingsgroep, bestaande uit omwonenden, ondernemers en instellingen, bijgepraat.
3.A.4	Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf
Doel	Het duurzaam inrichten van een infrastructuurle ontsluiting voor Centerpoort Nieuwgraaf.

3.A.4	Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf
Toelichting	<p>Bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf vormt samen met de aanliggende bedrijventerreinen de grootste aaneengesloten bedrijventerreincluster van Oost Nederland. Met ruim 2.100 bedrijven, 17.400 arbeidsplaatsen en op Centerpoort Nieuwgraaf jaarlijks ca. 6 miljoen bezoekers, is het een belangrijk gebied voor de gemeente Duiven en de regio. In 2010 is gestart met de revitalisering van Nieuwgraaf. Dat had onder andere betrekking op het groen en de verkeersinfrastructuur. Dankzij bijdragen van de bedrijven, subsidies van de provincie en Europa, en inzet van gemeentelijke middelen zijn aanzienlijke verbeteringen tot stand gebracht. In 2020 zijn hiervoor de laatste grote infrastructurale werkzaamheden uitgevoerd.</p> <p>De nieuwe verkeersstructuur is gebaseerd op een raming van de verwachte ontwikkelingen op het gebied van de grootschalige detailhandel en de groei voor het verkeer die dit met zich mee zou brengen. Deze groei heeft met de uitbreiding van Ikea, de komst van Mediamarkt, Hornbach en Loods5 inderdaad plaatsgevonden. Over het algemeen functioneert de structuur goed. Echter, de feitelijke groei is in de praktijk groter dan in het eerder gebruikte verkeersmodel was aangenomen. Gevolg is dan ook dat op enkele plekken de doorstroming in gevaar komt. Het bedrijfsleven heeft hier dikwijls aandacht voor gevraagd en dat is ook met extern deskundig onderzoek bevestigd. Daarbij is ook rekening gehouden met mogelijke corona-effecten.</p> <p>Conclusie is dat verbetering van de grootste knelpunten noodzakelijk is. In overleg met ondernemers en deskundigen is een voorstel met een minimum-pakket uitgewerkt, gericht op een toekomstbestendige infrastructuur.</p>
Risico's	<p>Het bedrijventerrein heeft met het huidige aanbod een grote aantrekkingskracht op consumenten. Het biedt ook veel werkgelegenheid. Op dit moment zijn er geen nieuwe grootschalige uitbreidingen en nieuwvestigingen aan de orde. Op termijn valt dit niet uit te sluiten. Het huidige model houdt rekening met een zekere autonome groei. Bij een eventueel aan te dienen nieuwe grootschalige ontwikkeling moet opnieuw bekeken worden of deze passen binnen de verkeerscapaciteit.</p> <p>We gaan uit van een behoudende investering. Een extra rijstrook van Nieuwgraaf naar Seingraaf die in verkeersmodellen als mogelijk kritisch naar boven komt, is niet in de werkzaamheden opgenomen (de kosten voor deze oversteek zijn geraamd op ca. € 700.000).</p>
Planning	<p>De voorbereiding en aanbesteding vindt plaats in het 3de en 4de kwartaal 2021. De uitvoering start in het 1ste kwartaal 2022.</p>
Financiën	<p>De investeringen voor aanpassingen op gemeentegrond bedragen € 500.000. De aanpassingen op particulier terrein zijn niet opgenomen. De investering kan worden gedekt uit de Bestemmingsreserve "Fonds Bovenwijkse voorzieningen". Al jaren zijn vanuit het bedrijfsleven -in het bijzonder de uitbreidingen op Nieuwgraaf- financiële bijdragen gestort in het gemeentelijk Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Dat fonds is gericht op infrastructurale werken.</p>
Participatie	<p>Het ontwerp is in overleg met ondernemers op Nieuwgraaf opgesteld. Bij de planning van de uitvoering wordt opnieuw in overleg getreden om te bekijken hoe eventuele hinder zoveel mogelijk kan worden voorkomen.</p>

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeenschap van de gemeente Duiven

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Toelichting	In 2022 is het Tracébesluit ViA15 naar verwachting onherroepelijk en is de realisatie van het project ViA15 in volle gang. We blijven inzetten op een pro-actieve en constructieve grondhouding. Samen met onze regiopartners en de Stichting BOG A15 blijven we ons richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, aannemersconsortium GelreGroen en andere opdrachtnemers hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders.
Risico's	De definitieve uitkomst van de beroepsprocedure tegen het Tracébesluit volgt naar verwachting pas eind 2021. De minister van Infrastructuur en Waterstaat is momenteel op last van de Raad van State (tussenuitspraak 20 januari 2021) bezig om een aantal gebreken in de motivering te herstellen. Het eindoordeel wordt eind 2021 verwacht. De uitslag kan gevolgen hebben voor de planning van Rijkswaterstaat en GelreGroen. Wanneer de planning en/of realisatie van het infraproject uitloopt dan heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen. Dit heeft zich als gevolg van de aangepaste MIRT-planning al voorgedaan. Zie de brief van 26 november 2020 (met kenmerk: IENW/BSK-2020/236124) van de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer.
Planning	Onze inzet loopt minimaal totdat de A15/A12 wordt opgeleverd. De planning voor de openstelling is in de meest recente MIRT-planning zoals vermeld met één jaar vertraagd naar eind 2025. Naar verwachting is er ook in 2026 ambtelijke inzet vereist in het kader van de nazorg en afronding van het Project ViA15 richting de gemeente over bijvoorbeeld het onderliggende wegennet. Zodra het Tracébesluit onherroepelijk moeten we dit binnen één jaar vertalen in een Omgevingsplan. In 2022 ronden we het afstemmingstraject tussen de verschillende landschapsplannen af. Dit traject houdt een gebiedsproces met de verschillende stakeholders waaronder bewoners en de aanplant van extra omgevingsmaatregelen in.
Financiën	Om onze pro-actieve en constructieve grondhouding te kunnen waarmaken, zijn respectievelijk voor de jaren 2021-2022 en 2023-2024 jaarbudgetten van € 125.000 en € 100.000 geraamd. In 2025 bedraagt het jaarbudget € 0 terwijl in 2025 en nu ook 2026 gemeentelijke inzet wordt verwacht. We gaan er voorsnog vanuit dat de (restanten van de) jaarbudgetten zoals gebruikelijk via de bestemmingsreserve beschikbaar blijven voor mogelijke extra kosten in 2025-2026 en verder als gevolg van de vertraging. We sluiten op dit moment een extra kredietaanvraag overigens ook niet uit mocht blijken dat de gelden uit de bestemmingsreserve onvoldoende blijken te zijn. De jaarbudgetten zijn grotendeels bedoeld voor externe inhuur en advieskosten waarvoor specifieke deskundigheid of expertise noodzakelijk is en zijn gekoppeld aan de Bestemmingsreserve A15, die tot doel heeft om alle gemeentelijke kosten en inkomsten gedurende de periode tot aan oplevering van het Project ViA15 te egaliseren. Deze reserve kan ook worden ingezet voor meekoppelkansen. Ook is er een Voorziening A15, die tot doel heeft om alle gemeentelijke kosten en inkomsten met betrekking tot een voortvarende vergunningverlening en toezicht tot aan oplevering (inclusief nazorg) van het Project ViA15 te egaliseren. Voor de hoogte van zowel de Bestemmingsreserve A15 als de Voorziening A15 wordt verwezen naar de Jaarrekening 2020. Daar blijkt ook uit dat de bestemmingsreserve met name uit geormerkte budgetten bestaat.
Participatie	Wij overleggen regelmatig met de stichting Bewonersoverleg Groessen A15, hierin zijn alle kernen en buurtschappen langs het tracé verenigd. De participatieladder wordt naar gelang de situatie ingezet.

3.B.2	Uitvoeren nieuwe Woonvisie
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.
Toelichting	<p>Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid heeft met het opstellen van een nieuwe Woonvisie vorm gekregen. Deze Woonvisie zoals in 2021 vastgesteld, wordt het nieuwe vertrekpunt voor de pro-actievere gemeentelijke rol en toenemende prioriteit op het beleidsterrein Wonen die van ons gevraagd wordt, door het langer zelfstandig thuis wonen, de grote woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen, zoals huisvesting arbeidsmigranten en uitvoering geven aan het nieuwe rijkskader omtrent woonwagendstandplaatsen.</p> <p>Ook in 2022 gaan we concreet uitvoering geven aan het monitoren en opnieuw maken van (jaarlijkse) prestatieafspraken met Vivare en Woonzorg Nederland, zodat er voldoende goede woningen beschikbaar zijn en komen voor de doelgroep. Voorts werken we aan het verder uitvoeren van Liemerse Woonagenda en de regionale Woondeal en dit alles passend bij de opgave de juiste woning op de juiste plek op het goede moment.</p>
Risico's	Onvoldoende monitoring en continuering van gemaakte afspraken en inzet op beleid, en of initiatieven. Het beleid of de initiatieven zijn daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woonagenda schuift op in de tijd. Bij de risico's moet ook gedacht worden aan de items huisvesting van arbeidsmigranten en woonwagendstandplaatsen. Niet of niet tijdig kunnen beantwoorden van deze vraagstukken heeft mogelijk ongewenste neveneffecten.
Planning	Uitvoering geven aan de nieuwe Woonvisie 2021 en Woonagenda (uitvoeringsagenda) gecombineerd met de Liemerse Woonagenda en Woondeal, zijn meerjarige processen en vragen de komende jaren blijvend om grote inzet.
Financiën	Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen extra middelen benodigd. Voor de uitvoering van de Woonvisie en daarin opgenomen agenda en uitvoeringsparagraaf is reeds jaarlijks, structureel € 15.000 beschikbaar. Zoals ook opgenomen in het raadsvoorstel (d.d. mei 2021) voor de vaststelling van de nieuwe Woonvisie, zijn er gelet op de ambities uit de nieuwe Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal, meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven nodig. Zoals aangegeven in het raadsvoorstel wordt voorgesteld het budget vanaf 2022, structureel met € 35.000 per jaar te verhogen. Het totaal beschikbaar jaarlijkse budget voor de uitvoering van de Woonvisie en de woonagenda wordt dan € 50.000.
Participatie	De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet.
3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Doel	Tempo in de woningbouw maken zodat de omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven in 2030 weer aansluiten bij de behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving.

3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Toelichting	<p>De woningbouw moet worden versneld om aan de behoefte te voldoen. Daarvoor zijn zowel de al bekende inbreidingslocaties als uitbreidingslocaties nodig. We willen de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale binding. We willen de betaalbare woningen die we realiseren ook betaalbaar houden. We stellen eisen op het gebied van energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid.</p> <p>Er zijn al de nodige stappen gezet om de woningbouw te versnellen met het vaststellen van de notitie woningbouwprogramma van 2018 en de versnellingsnotitie woningbouw van 2019 en de raadsbesluiten over de uitbreidingslocaties. Gelet op de onderschatting in eerdere prognoses, de achterblijvende woningbouw de afgelopen jaren gecombineerd met de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort, zijn er in regionaal verband afspraken gemaakt met het Rijk in de Woondeal. Vanuit deze Woondealafspraken moet rekening worden gehouden met een grotere woningbehoefte dan tot nu toe berekend.</p> <p>Vervolgens kan de planvoorbereiding voor de uitbreidingslocaties worden opgepakt. Parallel hieraan wordt met onverminderde prioriteit uitvoering gegeven aan woningbouw op de inbreidingslocaties die voor de korte termijn in beeld zijn.</p>
Risico's	<p>Het niet tijdig kunnen realiseren van het gewenste woningbouwprogramma, door bezwaar en beroep op locatieontwikkelingen of uiteenlopende andere omstandigheden. Onduidelijk is nog welke onrendabele investering de realisatie van het gewenste (betaalbare) programma, op deze locaties, in een versneld tempo, vraagt. De huidige bestemmingsreserve "Betaalbare Woningbouw" zal hiertoe op termijn ontoereikend zijn. Los daarvan is geconstateerd dat intern onvoldoende (aanverwante) capaciteit en expertise beschikbaar is om aan de ambities tegemoet te komen voor wat betreft de woningbouwopgave. Bovendien lopen de kosten voor de baten uit. Uitgangspunt is dat de extra kosten gedekt moeten worden uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de grondverkopen (grondexploitatie); • het kostenverhaal dat wordt overeengekomen via een anterieure overeenkomst (indien het een locatie betreft die niet in eigendom van de gemeente is); • de leges die betaald worden voor de (extra) omgevingsvergunningen die worden aangevraagd. <p>Het grootste risico is dat de extra uitgaven een negatieve uitwerking hebben op de grondexploitatie waardoor een woningbouwlocatie of een gewenst woningbouwprogramma binnen een plan niet gerealiseerd kan worden of dat extra financiering nodig is of plannen bijgesteld moeten worden.</p>
Planning	<p>De huidige acties om de woningbouw te versnellen lopen tot 2023-2025, maar zijn daarna zeker niet afgerond. De acties rondom de woningbouwversnelling lopen conform de Woondeal tot in ieder geval 2030.</p>

3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Financiën	<p>Met het raadsbesluit van 26 januari 2021 is een voorbereidingskrediet ter grootte van € 645.000 beschikbaar gesteld om in 2021, 2022 en 2023 voortvarend verder te gaan met de (geprioriteerde) inbreidings- en uitbreidingslocaties en dit bedrag te dekken uit toekomstige grondexploitatie of via een bijdrage die verkregen wordt vanuit het kostenverhaal. Voor de uitvoering van deze specifieke opgave zijn naast reeds beschikbaar gestelde middelen vooralsnog geen extra middelen voorzien.</p> <p>Het college constateert dat het aantal verzoeken en initiatieven die mogelijk kunnen leiden tot potentiële inbreidingslocaties toenemen. Daarnaast kunnen niet alle potentiële inbreidingslocaties doorontwikkeld worden en is telkens nadere prioritering aan de orde, omdat niet alles tegelijk kan. Het college hecht er waarde aan (gelet op de beoogde versnellingsopgave en de blijvende prioriteit voor inbreiding) om ook, naast de lopende prioriteiten, te bezien of deze ontwikkelingen sneller met voorrang kunnen worden opgepakt. De verwachting is dat deze behoefte ook na 2025 zal gelden en derhalve structureel is. Het college stelt daarom voor om hier per 2022 extra op te kunnen gaan inzetten en daarvoor capaciteit beschikbaar te krijgen. Nader bezien zal worden hoe deze capaciteit slim in te vullen. Het voorstel is daarom om hiervoor structureel € 91.000 per jaar beschikbaar te stellen. Onderdeel kan zijn nader te bekijken of de reikwijdte van de notitie 'Kleinschalige Inbreidingslocaties Woningbouw' is te verbreden. Gedeeltelijke dekking (achteraf) vindt plaats door deze interne kosten door te belasten in de betreffende extra locatieontwikkelingen (kostenverhaal planontwikkelingskosten), zie hiervoor ook verder het benoemde onder 'risico's'. Risico is evenzeer dat de hoge druk op aanverwante en benodigde vakdisciplines verder toeneemt. We stellen voor om het benodigde bedrag van € 91.000 voor de komende vijf jaar in een nieuw te vormen Bestemmingsreserve te storten. Jaarlijks kan dan het benodigde bedrag uit deze reserve worden onttrokken.</p>
Participatie	<p>De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet. Veel is ook gericht op de samenwerking met alliantiepartners. Het participatieniveau is dan het 'ondersteunen van initiatieven'. Bij de keuze voor en bij de verdere ontwikkeling en realisatie van een uitbreidinglocatie Woningbouw zal een zorgvuldig participatie- en communicatieproces worden doorlopen, waarbij ook de omgeving nauw betrokken wordt.</p>
3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Doel	Het behouden en versterken van een aantrekkelijke en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in dorpen en wijken.

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
<p>Toelichting</p>	<p>In 2021 zijn stappen gezet in de verdere uitwerking van de thema's en aandachtspunten uit de in voorgaande jaren opgemaakte dorpsvisies voor Loo en Groessen en het wijkontwikkelingsplan Duiven-West. Dit geldt ook voor het buurtschap Helhoek ten aanzien van de Toekomstvisie en het uitwerkingsplan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dorpsraad Loo is bezig met de uitwerking van een voetpad conform de Dorpsvisie. De verwachting is dat daarvoor eind dit jaar, bij voldoende draagvlak in het dorp, een voorstel aan de raad wordt voorgelegd om aanspraak te maken op de bestemmingsreserve en dat dit in 2022 wordt gerealiseerd. • De Dorpsraad Groessen is, naast dat zij zich inzet voor het woningbouwplan "Onder de Toren" gestart met de uitwerking van het dorpschart, als onderdeel van de visie van Sant&Co. Het eerste onderdeel waar aan wordt gewerkt, is de herinrichting van het Schuttersplein en de oversteek richting de kerk. In 2021-2023 zal dit worden uitgewerkt en wordt te zijner tijd een voorstel aan de raad voorgelegd om aanspraak te maken op de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Daarnaast zal het dorp zelf (financiële) middelen aan moeten dragen. Het voorstel is om de uitvoering te laten aansluiten op de afronding van het woningbouwplan (afhankelijk van financiering - planning: realisatie 2024). • Bij de Helhoek ligt op dit moment het accent op de ontwikkeling van een aantal woningen (planning bouw: 2022). Een uitwerkingsgroep gaat verder met het concretiseren van de maatregelen ten aanzien van inpassing en (verkeers-) veiligheid uit het uitwerkingsplan (verwacht eerste uitvoering: 2022/2023). • In Duiven-West wordt verder gewerkt aan een uitvoeringsprogramma bij het wijkontwikkelingsplan. De projectgroep heeft hiervoor een participatief traject opgestart voor de uitwerking van het schetsontwerp van de wijkraad. Een definitief ontwerp, inclusief een raming van de uitvoeringsbouwsom is naar verwachting in september 2021 gereed. Op dat moment wordt aan de raad een voorstel voorgelegd om een beroep te doen op de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Gestreefd wordt naar realisatie van het ontmoetingsplein begin 2022. Realisatie van de overige punten uit het uitvoeringsprogramma, rondom openbaar groen, hondenuitlaatplaatsen en verkeer, zijn gepland in 2022/2023. <p>In de komende jaren wordt ingezet op de concrete uitvoering van de deelplannen van de visies. Een belangrijk aandachtspunt is en blijft het investeren in een goede relatie. De gemeente biedt ondersteuning aan en faciliteert, en vanuit de wijken en dorpen wordt inzet en initiatief verwacht ("van, voor en door"). Het creëren van draagvlak en het samen realiseren van planonderdelen vormt een belangrijk onderdeel. Dit geldt ook voor het uitspreken van verwachtingen naar elkaar; niet alles is (direct) haalbaar. Een aantal plannen kan op de korte termijn (deels) worden uitgevoerd. En andere plannen worden in tijd gefaseerd, die wellicht niet allemaal kostendekkend zijn. Hiervoor zal t.z.t. mogelijk een financieel, inhoudelijke bijdrage worden gevraagd, en zal een dorp en/of wijk zelf middelen dienen te genereren (eigen inzet, crowdfunding, aanspreken van subsidies).</p> <p>Bovengenoemde processen kunnen het effect hebben dat andere wijken en buurten ook een toekomstvisie opstellen, waarbij wordt gekeken naar een aantrekkelijke, veilige inrichting en sociale samenhang.</p>
<p>Risico's</p>	<p>De uitvoering van de plannen kunnen om diverse redenen bij zowel gemeente als initiatiefnemers (inzet van mensen, samenwerking, prioritering) later tot uitvoering komen. En het kan zijn dat bij de verdere planuitwerking duidelijk wordt dat een hogere bijdrage nodig is om tot een haalbare of financieel sluitende uitvoering te komen. Daarnaast heeft het Coronavirus in 2021 een grote impact op de voortgang van de uitwerking van de dorpsvisies en het wijkontwikkelingsplan.</p> <p>Wat betreft de verdere uitwerking van het dorpschart in Groessen het volgende: de globale indicatie van de inrichtingskosten van het Schuttersplein zijn hoger dan het bedrag dat voor Groessen is gelabeld in de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Vanuit het dorp wordt zeker ook inzet en een bijdrage verwacht; als dit niet bijeen kan worden gebracht, is dit een risico voor de uitvoering van het plan.</p>

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Planning	De uitvoering is afhankelijk van verdere planuitwerking. Tevens heeft het Coronavirus invloed op de planning. De realisatie van planonderdelen heeft hierdoor in beperkte mate vervolg gekregen in 2022, en voor vertraging gezorgd. De realisatie loopt door in 2023 en verder.
Financiën	<p>Voor het faciliteren van nieuwe initiatieven en het kunnen inrichten en uitvoeren van (nieuwe) samenwerkingsprocessen met andere wijken- en/of buurten is in de programmabegroting een structurele bijdrage van € 60.000 per jaar opgenomen. Voor dit moment is dit voldoende.</p> <p>Daarnaast is een bestemmingsreserve “Vitale dorpen en wijken” gevormd. Waarin op dit moment een bedrag van € 394.803 is opgenomen. Die naar het laat aanzien voldoende dekking biedt voor de bekostiging van de drie uitvoeringsprogramma’s voor Loo, Groessen en Duiven-West. Vooralsnog worden voor 2022 geen extra middelen gevraagd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de aanleg van het voetpad in Loo wordt in 2021 aanspraak gemaakt op de bestemmingsreserve (indicatie € 15.000 a € 20.000). • Voor de planbegeleiding en voorbereidingskosten voor onderzoeken, tekeningen en bestek van de herinrichting van het Schuttersplein, kan deels aanspraak worden gemaakt op de structurele bijdrage van € 60.000. De realisatiekosten worden bij een eerste globale inschatting, uitgaande van een ‘normale inrichting’, geen hoog ambitieniveau en zonder rioolwerkzaamheden, geschat op € 300.000 (verwachting uitvoering: 2024). Uit de bestemmingsreserve kan een bedrag van € 100.000 worden ingezet; deze is in de reserve gelabeld aan de uitwerking van de dorpsvisie Groessen. Daarnaast kan vanuit de bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen” een bedrag van € 100.000 worden ingezet. Voor circa € 100.000 zal t.z.t. door het dorp Groessen zelf middelen moeten worden gezocht, bijvoorbeeld door crowdfunding, mogelijkheden van subsidies, bijdrage van lokale bedrijven en inzet van mankracht. • In 2021 zal zeer waarschijnlijk, voor wat betreft het ontmoetingsplein Duiven-West, aanspraak worden gemaakt op de bestemmingsreserve. Een indicatie van de uitvoeringsbouwsom ligt naar verwachting in september 2021 voor. • Bij de ontwikkeling van de woningen in de Helhoek wordt een afdracht gevraagd in lijn met bestaande planologisch verplichte afdrachten. Naast de afdracht voor sociale woningbouw, komt het andere deel van de opbrengst (afdrachten conform structuurvisie) ten goede aan de visie Helhoek. Hieruit kan een deel van de inpassingsmaatregelen worden gerealiseerd, waarbij zal worden gekeken naar de mogelijkheid om ‘werk met werk’ te maken tijdens de ontwikkeling van de A15. Voor de uitvoering gaat waarschijnlijk aanspraak worden gemaakt op de bestemmingsreserve in 2022/2023.
Participatie	<p>Uitgangspunt is een faciliterende rol richting initiatiefnemers (de dorps- en wijkraden) en regie en afstemming richting gemeentelijke ontwikkelingen en werken. Daarbij is vanuit overheidsparticipatie de rol het inzetten op en aanjagen van ‘het samen doen’ en het verbinden van initiatieven en/of het samenbrengen van (alliantie)partners.</p> <p>Daarnaast worden de dorpen en wijken bij het aanspraak maken op de Bestemmingsreserve gestimuleerd om diverse stakeholders erbij te betrekken, fondsen te werven en draagvlak voor de plannen te creëren, zowel bij de directe omgeving, als ook bij de raad. Tevens spreekt hieruit de intentie dat de gemeente bereid is plannen met draagvlak - op een meer constructieve wijze –te faciliteren en waarbij de raad grip houdt op de te besteden middelen.</p>

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Doorontwikkeling van de verdere implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De implementatie van de Omgevingswet is een transitieproces. Dit proces loopt tot maximaal 2029. Over de officiële invoeringsdatum (1-7-2022) moet de eerste kamer nog een definitieve beslissing nemen. Belangrijkste reden hiervoor zijn de zorgen omtrent de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO) en implementatiekosten. In 2021-2022 is ervoor gezorgd dat alle acties zijn uitgevoerd om te voldoen aan de wettelijk minimale eisen zoals aangegeven in het Rijk en de VNG. Vanaf 1-7-2022 zal gestart worden met de doorontwikkeling van de Omgevingswet. Hierbij moet u denken aan het vormgeven van een definitief Omgevingsplan en de Omgevingsvergunning, het beoordelen van de eerder gestelde regels (bestemmingsplannen, verordeningen en bruidsschat), verder toepasbaar maken van regels, het ten uitvoer brengen van de omgevingsprogramma's en de doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO/ICT).
Risico's	Gelet op de breedte van taken behorende bij de doorontwikkeling zal dit veel interne betrokkenheid van vakdisciplines vragen. Dit brengt extra werkdruk en/of nadere prioritering met zich mee waardoor andere werkzaamheden niet kunnen plaatsvinden. Indien er geen invulling kan worden gegeven aan deze doorontwikkeling dan zal de dienstverlening achteruit gaan, fouten kunnen ontstaan door verkeerde informatieverstrekking, extra ambtelijke capaciteit noodzakelijk is om het gewenste product te leveren en blijven wij werken met verouderde regels waardoor er een hogere administratieve lastendruk zal ontstaan voor de samenleving. De 4 verbeterdoelstellingen die de wetgever beoogd: sneller, inzichtelijker, samenhangender en invulling bestuurlijke afwegingsruimte zullen niet worden gehaald.
Planning	Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. Al eerder is de raad geïnformeerd over de inhoud en processtappen van deze ingrijpende stelselwijziging. Definitief besluit over de invoeringsdatum wordt in 2021 genomen. Recentelijk heeft de minister beide kamers geïnformeerd dat de invoeringsdatum uitgesteld is naar 1-7-2022. Voor de doorontwikkeling denken wij daarna nog 3 jaar nodig te hebben om de gewenste onderdelen naar een gewenste resultaat te brengen.
Financiën	De huidige raming van de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet loopt tot en met 2021. Door het uitstel zullen kosten verschuiven en toenemen. Voor de uitgestelde invoeringsdatum en doorontwikkeling de komende 3 jaar die daarop volgt, is een aanvullende raming opgesteld. Er zijn kosten opgenomen voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere taken, het beheer en doorontwikkelen van het DSO, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en benodigde middelen voor communicatie en participatie. De kosten voor 2022 t/m 2024, voor Duiven en Westervoort samen zijn geraamd op: € 265.000, € 205.000, € 205.000 en € 175.000. Het aandeel voor Duiven voor deze jaren bedraagt € 166.950, € 129.150, €129.150 en € 110.250. We stellen voor deze bedragen uit de aanloopfase (in totaal € 535.500) in een nieuw te vormen Bestemmingsreserve Omgevingsvisie en Bestuursopdracht RSD te storten. Daaruit kunnen dan de jaarlijks benodigde bedragen worden onttrokken. Vanaf 2026 is structureel € 25.200 (aandeel Duiven) per jaar nodig voor het beheer van het DSO. Die zullen we dan in ramingen verwerken.
Participatie	Doordat de gemeentewet is uitgesteld zal de participatieverordening en participatiebeleid later tot stand komen. Per kerninstrument vindt een uitwerking naar gewenst participatieniveau plaats om te voldoen aan de minimale eisen van de Omgevingswet en de gemeentelijke inspraakverordening. Deze uitwerkingen zullen ook aan de raad worden voorgelegd. In de geest van de nieuwe wetgeving zal zeker ook bekeken worden in welke mate stakeholders en samenleving te betrekken.

3.4 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2021-2025 programma Omgeving

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	-3.562.430	-3.385.611	-3.312.678	-3.264.091	-3.101.553
Autonome financiële ontwikkelingen 2021 e.v.					
Kerkenvisie	25.000				
Vorbereiding Wet Kwaliteitsborging	25.200				
Bevriezen tarief Toeristenbelasting	0	2.922	5.719	8.382	8.382
Vervolg implementatie Omgevingswet	24.490				
Bebording laadpalen	9.100	9.100	9.100	9.100	9.100
Voetgangersoversteken Rijksweg	0	0	0	0	0
Voetpad Heilweg	0	450	450	450	450
Inrichting Rijksweg Robert Josephstraat	0	0	0	0	0
Ontsluiting Hogeweg 9 Duiven	0	0	0	0	0
Biodiversiteit	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Overdracht uitvoerende taken milieutoezicht naar ODRA	0	0	0	0	0
Communicatie inzameling restafval	0	0	0	0	0
Schilderwerk opstal Vitaal Centrum	0	0	0	0	0
Ondersteuning Ondernemers	0	0	0	0	0
Winstneming Innofase	3.200.000				
Parkeerplaatsen Weverstraat	0	833	833	833	833
Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	0	45.473	45.473	45.473	45.473
Saldo na voorjaarsnota	-466.220	-3.464.389	-3.394.253	-3.348.329	-3.185.791
Gevolgen speerpunten:					
Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf	0	0	0	0	0
Uitvoering Woonvisie	0	35.000	35.000	35.000	35.000
Versnellen woningbouw	0	0	0	0	0
Implementatie Omgevingsvisie	0	0	0	0	0
Aanvullende wensen:					
Beheerplannen	0	23.333			
Actieplan biodiversiteit	0	35.000	0	0	0
Ondersteunen ondernemers		25.000			
Saldo bij honoreren alle wensen	-466.220	-3.582.722	-3.429.253	-3.383.329	-3.220.791

Bedragen in €

Aanvullende wensen

Onderstaand staat de toelichting op de aanvullende wensen binnen dit programma voor 2022.

Beheerplannen groen, verhardingen, riolering en openbare verlichting

Momenteel werken we aan Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR). Naar verwachting wordt dit eind 2021 of begin 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Vanuit het IBOR beleid moet in 2022 per discipline een beheerplan worden opgesteld waarin we uitgangspunten vanuit het beleid uitwerken naar beheer uitgangspunten en maatregelen. Het beheerplan riolering wordt uit het watertakenplan betaald. Voor andere disciplines vragen we budget. De kosten voor de beheerplannen verhardingen en openbare verlichting ramen wij voor 2022 op eenmalig € 23.333. Voor het beheerplan groen zie programma 2.

Actieplan Biodiversiteit vanuit de omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie staat dat we de waarde van biodiversiteit willen behouden en versterken. Daarvoor is het nodig om uit te dragen welke functies het vervult voor milieu, luchtkwaliteit, waterberging, voedselproductie, gezondheid, sociale activering, recreatie en beeldkwaliteit. Er moet meer natuur-inclusief gewerkt en ontwikkeld worden. Meer en robuustere natuur in de dorpen, de bedrijventerreinen en buiten de woonkernen vraagt om extra gemeentelijke aandacht, inzet en middelen en in gezamenlijkheid met bedrijven, instellingen en bewoners. Waar mogelijk wordt aangesloten bij initiatieven uit de samenleving. In de kansenkaart nr. 10 van het concept-ontwerp Omgevingsvisie 2021, staan suggesties voor het koppelen van biodiversiteit aan gebiedsontwikkeling. De ambities vragen om uitwerking in een actieplan. Een plan dat de huidige stand van zaken m.b.t. biodiversiteit in beeld brengt, visie en strategie aangeeft, concrete maatregelen voorstelt, inzet op bewustwording en samenwerking en in samenspraak met gebiedspartijen tot stand komt. De kosten voor het opstellen van een dergelijk plan in 2022 wordt vooralsnog, incidenteel op € 35.000 geraamd. In het verdere proces van Omgevingsvisie naar Omgevingsprogramma's zal e.e.a. nader uitgewerkt worden.

Ondersteunen ondernemers

Voorgesteld wordt om in 2022 eenmalig een bedrag op te nemen van € 25.000 ter ondersteuning van groepen ondernemers, die grote gevolgen hebben ondervonden van COVID. Daarbij kan worden gedacht aan ondersteuning door middel van creatieve acties.

Totalen

In deze Voorjaarsnota worden een aantal zaken genoemd met financiële gevolgen voor het lopende boekjaar. We sommen ze hier nog een keer op:

Pr.	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	I/S
1	Basisregistratie persoonsgegevens	2.356		S
1	VGGM	15.768		S
1	Dividend Alliander	21.000		S
1	Livestream gemeenteraad	3.500		S
1	Devices nieuwe raadsperiode	0		S
1	Herinrichten teruggekregen gronden	0		S
1	Koeling nevenruimten gemeentewerf	0		S
1	Streekarchivariaat de Liemers	7.000		S
1	1Stroom	0		S
1	Rente Grondexploitatie	47.628		I
1	Algemene Uitkering		307.653	I
2	Inzet Covid middelen cultuur	0		I
2	TONK regeling	0		S
2	Schuldhelpverlening ondernemers	0		S
2	Samenwerkingsverbanden sport	11.000		S
2	Onderzoek blaashal	10.000		I
2	Jeugd aan zet	10.000		I
2	Projectkosten VVE		24.000	S
2	Transformatieplan Jeugdhulp	46.000		I
2	Verward gedrag	19.000		I
2	Dak IKC de Groene Ring	0		S
2	Riolering Bernadetteschool	0		S
2	Kastanjabloedingsziekte	5.000		S
2	Essentaksterfte	14.500		S
2	Groenrenovaties	0		I
2	Exotenbestrijding	20.000		I
3	Kerkenvisie	25.000		I
3	Vorbereiding Wet Kwaliteitsborging	25.200		I
3	Bevriezen tarief Toeristenbelasting	0		S
3	Vervolg implementatie Omgevingswet	24.490		I
3	Bebording laadpalen	9.100		S
3	Voetgangersoversteken Rijksweg	0		S
3	Voetpad Heilweg	0		S
3	Inrichting Rijksweg Robert Josephstraat	0		I
3	Ontsluiting Hogeweg 9 in Duiven	0		I
3	Biodiversiteit	20.000		S
3	Overdracht taken naar ODRA	0		S
3	Communicatie inzameling restafval	0		I

3	Schilderwerk opstal Vitaal Centrum	0		I
3	Ondersteuning ondernemers	0		I
3	Winstneming Innofase		3.200.000	I
3	Parkeerplaatsen Weverstraat	0		S
3	Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	0		S
Totaal		336.542	3.531.653	

Bedragen in €

Voor het jaar 2021 levert dat een nieuw saldo op:

Saldo voor Voorjaarsnota	-827.845
Mutaties 2021	3.195.111
Saldo na Voorjaarsnota 2021	2.367.266

In meerjarenperspectief geven de aanpassingen het volgende beeld:

Pr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
1	Basisregistratie persoonsgegevens	2.356	2.356	2.356	2.356	2.356
1	VGGM	15.768	128.000	304.000	346.000	473.000
1	Dividend Alliander	21.000	25.000	25.000	25.000	25.000
1	Livestream gemeenteraad	3.500	10.500	10.500	10.500	10.500
1	Devices nieuwe raadsperiode	0	8.750	8.750	8.750	8.750
1	Herinrichten teruggekregen gronden	0	0	0	0	0
1	Koeling nevenruimten gemeentewerf	0	750	750	750	750
1	Streekarchivariaat	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
1	Bijdrage 1Stroom	0	179.462	202.511	296.730	494.730
1	Rente grondexploitatie	47.628	0	0	0	0
1	Algemene Uitkering	-307.653	-283.541	-74.807	12.804	53.968
2	Inzet Covid middelen cultuur	0	0	0	0	0
2	TONK regeling	0	0	0	0	0
2	Schuldhelpverlening ondernemers	0	26.000	26.000	26.000	26.000
2	Samenwerkingsverbanden sport	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
2	Onderzoek blaashal	10.000	0	0	0	0
2	Jeugd aan zet	10.000	0	0	0	0
2	Projectkosten VVE	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
2	Transformatieplan Jeugdhulp	46.000	0	0	0	0
2	Verward gedrag	19.000	0	0	0	0
2	Groenrenovaties	0	0	0	0	0
2	Exotenbestrijding	20.000	0	0	0	0
2	Dak IKC Groene Ring	0	3.835	3.835	3.835	3.835
2	Riolering Bernadetteschool	0	409	409	409	409
2	Bestrijden Kastanjabloedingsziekte	5.000	667	667	667	667
2	Essentaksterfte	14.500	550	550	550	550
3	Kerkenvisie	25.000	0	0	0	0
3	Vorbereiding Wet Kwaliteitsborging	25.200	0	0	0	0

3	Bevriezen tarief Toeristenbelasting	0	2.922	5.719	8.382	8.382
3	Vervolg implementatie Omgevingswet	24.490	0	0	0	0
3	Bebording laadpalen	9.100	9.100	9.100	9.100	9.100
3	Voetgangersoversteken Rijksweg	0	0	0	0	0
3	Voetpad Heilweg	0	450	450	450	450
3	Inrichten Rijksweg-Robert Josephstraat	0	0	0	0	0
3	Ontsluiting Hogeweg 9	0	0	0	0	0
3	Biodiversiteit	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
3	Overdracht taken naar ODRA	0	0	0	0	0
3	Communicatie inzameling restafval	0	0	0	0	0
3	Schilderwerk opstal Vitaal Centrum	0	0	0	0	0
3	Ondersteuning ondernemers	0	0	0	0	0
3	Winstneming Innofase	-3.200.000	0	0	0	0
3	Parkeerplaatsen Weverstraat	0	833	833	833	833
3	Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	0	45.473	45.473	45.473	45.473
Saldo mutaties Voorjaarsnota		-3.195.111	175.516	586.096	812.589	1.178.753

Bedragen in €

In deze Voorjaarsnota zijn een aantal speerpunten en nieuwe wensen aangegeven die financiële gevolgen hebben voor 2021 en verder. De nieuwe wensen zijn vetgedrukt. In totaal gaat het om de volgende zaken:

Nieuwe wensen

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025	Pr.
Invoering Uitdaagrecht	0	0	0	0	0	1
Groene metropoolregio	22.799	22.799	29.642	29.642	29.642	1
Opgaveagenda regio Arnhem-Nijmegen	0	63.000	50.000	50.000	50.000	1
Verbinding tussen zorg en veiligheid	0	0	-18.900	-18.900	-18.900	1
Screening wethouderskandidaten	0	12.000	0	0	0	1
Uitbreiding jongerenwerk	0	70.000	70.000	70.000	70.000	2
Kunstgrasveld DVV	0	55.250	55.250	55.250	55.250	2
Stichting SHO	0	141.000	0	0	0	2
Nieuwbouw VO	0	0	38.375	38.375	38.375	2
Beheerplan groen	0	11.667	0	0	0	2
Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf	0	0	0	0	0	3
Uitvoering Woonvisie	0	35.000	35.000	35.000	35.000	3
Versnellen woningbouw	0	0	0	0	0	3
Implementatie Omgevingsvisie	0	0	0	0	0	3
Beheerplannen Openbare Ruimte	0	23.333	0	0	0	3
Actieplan biodiversiteit	0	35.000	0	0	0	3
Ondersteunen ondernemers	0	25.000	0	0	0	3
Totaal	22.799	494.049	259.367	259.367	259.367	

Bedragen in €

In de begroting 2021-2024 hebben we de verwachte resultaten voor de komende jaren aangegeven. Er zijn een aantal raadsbesluiten genomen met structurele gevolgen die daar nog niet in waren verwerkt. Alle raadsbesluiten tot en met 20 april 2021 zijn verwerkt.

	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo Begroting 2021-2024	-962.731	359.883	923.289	1.871.334	1.871.334
Structurele gevolgen Najaarsnota 2020	163.386	- 31.309	6.491	6.491	6.491
Onderzoek locatie De Eng	- 6.000				
Verkenning bedrijventerreinen 2040	-22.500	-22.500	-22.500	-22.500	
Krediet kruispunt Zuidsingel-Parallelweg	0	-3.083	-3.083	-3.083	-3.083
Saldo voor Voorjaarsnota 2021	- 827.845	302.991	904.197	1.852.242	1.874.742

Bedragen in €

Het totaalbeeld na deze Voorjaarsnota ziet er dan als volgt uit:

Saldi 2021-2025					
	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor Voorjaarsnota	- 827.845	302.991	904.197	1.852.242	1.874.742
Mutaties 2021	-3.195.111	175.516	586.096	812.589	1.178.753
Saldo na Voorjaarsnota 2021	2.367.266	127.475	318.101	1.039.653	695.989
Nieuwe beleidswensen 2022-2025					
Totaal van de speerpunten	22.799	190.799	165.742	165.742	165.742
Totaal van de aanvullende wensen	0	303.250	55.250	55.250	55.250
Saldo bij honoreren alle wensen	2.344.467	- 366.574	97.109	818.661	474.997

Bedragen in €

In het jaar 2022 ontstaat een begrotingstekort. In deze bedragen is de verwerking van het raadsvoorstel inzake de onderwijshuisvesting nog niet meegenomen.

Bijlage: Investeringskredieten

In deze rapportage worden een aantal investeringskredieten aangevraagd of gewijzigd. Dergelijke aanvragen of wijzigingen moeten volgens onze financiële verordening worden voorgelegd aan de raad. Voor grote investeringskredieten worden deze via een separaat raadsvoorstel ter besluitvorming voorgelegd. Uit pragmatische overwegingen hebben wij besloten in deze Tussenrapportage een aantal kleinere aanvragen/wijzigingen te verzamelen. Deze zijn allen reeds in de programma's toegelicht. In deze bijlagen staan alle investeringskredieten uit deze rapportage vermeld. In de tweede kolom ziet u het (extra) investeringsbedrag en in de daaropvolgende jaren de kapitaallast. Het gaat om de volgende kredieten:

Overzicht kredietaanpassingen in deze Tussenrapportage

	Investering	2022	2023	2024	2025
Live stream gemeenteraad	35.000	10.500	10.500	10.500	10.500
Devices nieuwe raadsperiode	35.000	8.750	8.750	8.750	8.750
Koeling gemeentewerf	15.000	750	750	750	750
Dak IKC De Groene Ring	76.710	3.835	3.835	3.835	3.835
Riolering Bernadetteschool	22.307	409	409	409	409
Bestrijding Kastanjebloedingsziekte	20.000	667	667	667	667
Essentaksterfte	16.500	550	550	550	550
Parkeerplaatsen Weverstraat	25.000	833	833	833	833
Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	1.300.000	45.473	45.473	45.473	45.473
Totaal	1.545.517	71.767	71.767	71.767	71.767

Bedragen in €

